

SUVANNON

SEUTU

SAKKOLAN,
METSÄPIRTIN
JA VUOKSELAN
PITÄJÄLEHTI

SUVANNON YMPÄRISTÖN
KOTISEUTULEHTI

N:o 5 * 2006
E L O K U U

SUVANNON SEUTU nro 5/2006:

* Sakkola-Museon aukiolo s. 4	* Eksoottinen kohtaaminen, s. 17
* Turkkisen turinat, s. 4	* Vuoksela-juhlan tunnelmia, s. 18-21
* Karjalaisilta kesäjuhliilta, s. 5-7	* Virkin virkkeet, s. 21
* Tervetuloa Juupajoelle, s. 8	* Mätäkuun juttuja, s. 22-25
* Sakkola-juhlien ohjelma s. 9	* Kesämatkalla Karjalassa, s. 26
* Lapinlahti-kirja on komea teos, s. 10	* Hovinkylä-seurassa tapahtuu, s. 27
* Sakkola-tuotteita tarjolla, s. 11	* Edesmenneitä, s. 28
* Metsäpirttiläiset kohtasivat Laatokan rannalla, s. 12-15	* Vuosia täyttäneitä, s. 29
* Nuoria mukana matkassa, s. 16	* Perhejuhlia, s. 29
* Harossi-miehen mietteitä, s. 17	* Sukukokouksia, s. 30
	* Yhteystietoja, s. 32

HAPARAISTEN, KELJAN JA PURPUAN KYLIEN KYLÄKIRJAA KOOTTAAN PARHAILLAAN!

Allekirjoittaneille yhdyshenkilöille toivotaan materiaalia, esimerkiksi lyhyitä kertomuksia, kuvauksia, valokuvia yms. Kysy meiltä asiasta myös tarvittaessa lisätietoja!

Aila Alanen, Ollilantie 16, 37500 Lempäälä,
puh. 03- 3752 852, 040-707 6164, aila.alanen@lempaala.fi

Hannu Turkkinen, Turkkisentie 12, 37500 Lempäälä
puh. 03-3752 525, 040-581 4398, hannu.turkkinen@kotiportti.fi

Hannu Paukku, Harjatie 5, 32210 Loimaa
puh. 02-762 8152, 0500-741 296,
hannu.paukku@punkalaidun.fi

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on edelleen saatavana, samoin muitakin teoksia!

Kirjoja voi hankkia Osuuspankin konttorista Lempäälässä. Kirjoja myyvät myös Lempäälässä Anneli Kuisma ja Aaro Viskari.

**Anneli Kuisma hoitaa
postitettavat kirjatilaukset,
puh. 03- 3748 410**

Postilähetyksistä peritään lisäksi lähetyskulut.

Muista myös muut Sakkola-tuotteet - uutuuksena tyylikkäätkä silkkiset solmiot ja huivit! Kysy Sakkola-Säätiön väeltä.

PAUKUN PALSTA

Venäjän tullissa

Kello on iltapäivällä 16.45. Saa-vamme Vaalimaan tulliin. Eletään heinäkuun alkua, kesän vilkkainta kotiseutumatkailun aikaa. Olemme palaamassa SUVannon ja Laatokan rantamilta tynkä-Suomeen. Aurinko paistaa täydeltä terältä. Lämpötila on helle lukemissa. Onneksi linja-autossa on ilmastoitu kunnossa ja sitä saa myös käyttää.

Meillä on takanamme todella kiireinen neljä päivää Karjalan kannaksella ja Pietarissakin tuli käydyksi. Olemme olleet melkein jatkuvasti liikenteessä. Yöunetkin ovat jääneet lyhyiksi. Meitä on täysi bussilastillinen Paukkuja liikkeellä. Kaikki ovat päässeet käymään kotikonnuihlaan Terijoella, Vuoleessa, Lempaalaassa, Raudussa, Metsäpirtissä, Sakkolassa ja Heinjoella.

Myös Kannaksen tunnetuimmat taistelupaikat Summa, Siiranmäki, Munakukkula, Kelja, Kiviniemi, Taipale, Äyräpää sekä Talin ja Ihantalan seudut tulivat käydyiksi. Olemme ajaneet bussilla sellaisia teitä, joita ei Suomessa ajeta edes traktorin kanssa. Osa matkalaisista pääsi osallistumaan Metsäpirtin pitäjäjuhlaan, kun jäivät pois Taipaleen retkeltä.

Käyn kuljettajan kanssa katsomassa, miten pitkä jono linja-autoja on edessä.

Jonon ensimmäisen bussin kuljettaja kertoi olleensa jonossa kaksi tuntia. Käyn ilmoittamassa matkalaisille, että meillä menee tullimuodollisuuksien kanssa ainakin kaksi tuntia.

Vihdoinkin on aikaa hengähtää. Nyt ei enää ole kiirettä minnekään. Voi jäädä mukavasti ilmastoituun bussiin lepäilemään miellyttävän ahtaaseen penkkiin tai lähteä kävelyille. Voi syödä eväitä, jos niitä on vielä jäljellä. Baareja ja kahviloita sekä erilaisia myymälöitä on runsaasti lähiympäristössä. Niiden antimista voi kaikessa rauhassa nauttia. Saa kahvia ja teetä, saa olutta ja virvokkeita. Voi tehdä vielä viimeisiä hankintoja kotiin viemiseksi, jos tähän mennessä ei ole ollut aikaa niitä hoitaa.

Satojen tulliin pääsyä odottavien turistien joukossa voimme tutustua uusiin ihmisiin eri maista ja kansallisuuksista. Sattumalta voimme tavata vanhoja tuttuja, jopa sellaisiakin, joita emme ole tavanneet vuosikymmeniin.

Keskustelut matkan onnistumisesta ja siitä, miten kukakin oli kotiseutunsa kokenut jatkuvat. Nyt on aikaa vaihtaa mielipiteitä. Ei tarvitse miettiä sitäkään, että soittaisiko kotiin jääneille ystäville tai sukulaisille kännykällä, koska venäläisen operaattorin merkit näkyvät puhelimen näytössä. Ei tarvitse edes vastata, jos joku soittaa. Onneksi rajan yli kulkevat puhelut ovat riittävän kalliita.

Sitten tulee Pietarin-Helsingin pika-vuoro. Se menee jonon ohi edellemme samoin toinen bussi, jossa on pikaista sairaalahoitoa vaativa matkustaja. Saamme jälleen lisää aikaa yhdessäolollemme. Runsaan kolmen tunnin kuluttua saapumisestamme iloisesti hymyilevä venäläispoika koppelakeineen tulee tutkimaan passimme ja pääsemme varsinaiselle tullialueelle.

Pari linja-autollista Karjalan matkalaisia on jo tullirakennuksen sisällä jonottamassa tarkastuspisteeseen. Vieläkään ei ole kiirettä minnekään. Jonon mentyä tarkastuksen läpi asetan Paukut aakkosjärjestykseen ja pääsemme luukulle. Miellyttäväkäytösinen naispuolinen tullivirkailija tulee kopistaan, sulkee portin ja lukitsee sen munalukolla. Vieläkään meidän ei tarvitse jättää rakkaita esi-isämme maita. Vuoronvaihto kestää runsaan puoli tuntia. Pääsemme uudelleen ulos ottamaan aurinkoa.

Vuoron vaihduttua ja uuden virkailijan saavuttua paikalleen asettaudumme jälleen jonoon ja leimasimien pauke alkaa. Nyt meidät tarkastetaan yhteen menoon. Venäjän puolelle mennessämme meidän jonomme katkaistiin kesken tarkastuksen vajaan puoleksi tunniksi passintarkastajien kahvitauon ajaksi. Harmi. Nyt sellaista ei sattunut kohdallamme ja joudumme jättämään rakkaat esi-isämme perintömaat. Siirrymme tullien väliselle alueelle.

Rankan ja kiireisen kotiseutumatkamme päätteeksi olimme saaneet Venäjän tullin ansiosta neljän ja puolen tunnin rauhoittumisaajan ennen rajan yli siirtymistä. Mutta sen jälkeen kiire jatkuu. Suomen tullissa aikaa menee vajaan kymmenen minuuttia ja ei kun taipaleelle. Reilun kuuden ja puolen tunnin kuluttua rajan ylittämisestä olemme kotona ja valmiit menemään omaan sänkyymme nukkumaan.

Miellyttäviä rajanylityksiä kaikille toivotellen

Hannu J. Paukku

Sakkola-Säätiön
valtuuskunnan puheenjohtaja
Harjatie 5, 32210 LOIMAA
p. 02-7628152, GSM 0500-741296
hannu.paukku@punkalaidun.fi

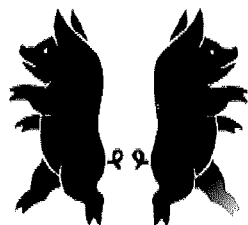
Pitäjämme internetissä

www.sakkola.fi

www.metsapirtti.net

www.vuoksela-seura.fi

Sakkola-Museon kesä 2006

Sakkola-Museo
Kuokkanen museoraitilla
Lempäälässä
on auki
päivittäin 3.9. asti
kello 11-17.

Näyttelyssä kyllä
Pannusaari jatkaa
täydennettynä
Lupralla ja Haitermaalla.

Sakkola-Museota
koskevat tiedustelut:
Antti Hynnä
p. 040 849 0048
Hannu Turkinen
p. 040 581 4398
Elsa Mäkelä
p. 040 706 9483

Sakkola-Museolla voit siis poiketa
minä päivänä hyvänsä. Oppaan
saa tarvittaessa viereisestä Kaup-
pamuseosta tai ottamalla yhteyttä
ylläoleviin henkilöihin etukäteen.

TURKKISEN TURINAT

Terveisiä!

Terveisiä Haminasta, karjalaisten ke-
säjuhlista. Kuumaa oli, mutta Bastionin
holveissa sujui haastaminen ja myyn-
tityö mukavasti. Tuttuja ja tuntemat-
tomia kävi tutustumassa porsaspitäjän
tuotteisiin. Uusi vaakunammekin ehti
mukaan esiteltäväksi. Sitä saa ostaa
museoltamme ja kesän juhlista, esi-
merkiksi Juupajoella. Pilvinien Eero
on muokannut vaakunan Länsirinteen
Pekan kanssa ripustuskuntoon Karja-
laisen Heikin suunnitelmien pohjalta.
Nyt meillä on vaakuna. Milloinkahan
saamme sen oikealle paikalle Sakkolan
kunnantalon seinään?

Emäpitäjästä eronneen naapurin,
Vuokselan väen kanssa siinä esiteltiin
hyvässä sovussa kotiseututietoa ja myy-
tävää materiaalia. Kiitos Saarion paris-
kunnalle saumattomasta yhteistyöstä.
Kunhan jatkossa metsäpirttiset ehtivät
matkaan, on Suvannon Seudun pitäjät
eli entisen suuren Sakkolan asiat hyvin
näkyvissä. Nyt varmaan kesäjuhlat
Laatokan rannalla vievät päähuomion
Metsäpirtin aktiiveilta.

Terveiset Sakkolasta, Metsäpirtistä ja
muualta Kannakselta! Nuoran Markun
kyyditsemänä saimme nauttia kesäisistä
maisemista ja historian siipien havi-
nasta. Veteraanimme, aidot Sakkolan
rotuporsaat kertoilivat elämänmenosta
ja evakkotaipaleesta mukanaolijoille.
Raaskan Yrjön, Pitkäsen Viljon ja
Hynnän Taunun kertomat antoivat aitoa
tuntumaa karjalaiseen arkeen, juhlaan
ja sodan koettelemuksiin. Mukavan li-
sän toivat ensimmäisen päivän osuuteen
Muurisen suvun jäsenet esittelemällä
sukunsa vaiheita Kuolemanjärven Muu-
rilassa. Samalla tutustuttiin Koivistoon
kirkkoineen. Kivelän Airi ja Kaukon
Pertti olivat hyvin paneutuneet sukunsa
juuriin. Sieltä se koivujen katveesta löy-
tyi suvun paikka kellarinraunioineen.
Seuraavana päivänä Terijoen rannat ja

Kronstadt patoteineen tulivat tutuksi
Pietarin suurkaupungin katveessa.

Terveiset Suvannon Seudun lukijoil-
le! Aprikoimme muutama vuosi sitten
lehden toiminnan laajentamista Metsä-
pirtin ja Vuokselan puolelle. Pidän nyt
tuota toimenpidettä onnistuneena.

Onhan Suur-Sakkolan alueen, Sakko-
lan, Metsäpirtin ja Vuokselan, perushis-
toria ja juuret yhteiset.

Monella sotaa edeltävän ajan sak-
kolalaisen juuria on Metsäpirtin tai
Vuokselan puolella ja päinvastoin.

Alkuperäisten evakkojen joukko hu-
penee vauhdilla ja nuorempien mukaan
saanti onnistuu helpommin, kun koko
Suvantojärven historia ja nykypäivä on
yhteisesti esiteltävissä. Myös Karjalan
Liitossa ja rajan takana vaikuttaminen
on vakuuttavampaa, kun teemme sen
yhteistyössä toisiamme tukien.

Itsestään selvää on sakkolalaisuuden
ja Sakkolan asioiden hoito säätiömme
ja lehtemme perustehtävänä, mutta
rakentava yhteistyö naapurien kesken
palvelee meidän kaikkien asiaa, karja-
laisuutta ja sen rikasta perinnettä. Sitä
ovat nykyisten kotipaikkajemme muut
asukkaat oppineet kunnioittamaan
tutustuttuaan entisiin kotiseutuihimme
ja karjalaisiin syvällisemmin.

Terveiset ja kiitokset jo etukäteen
Juupajoelle! Sinne olemme joukolla
tulossa juhlistamaan oman seuranne
merkkivuotta, vaakunamme valmis-
tumista ja Lapinlahden kyläkirjan
julkistamista.

Siellä tavataan, haastetaan ja juhlitaan
syömen kyllyydestä.

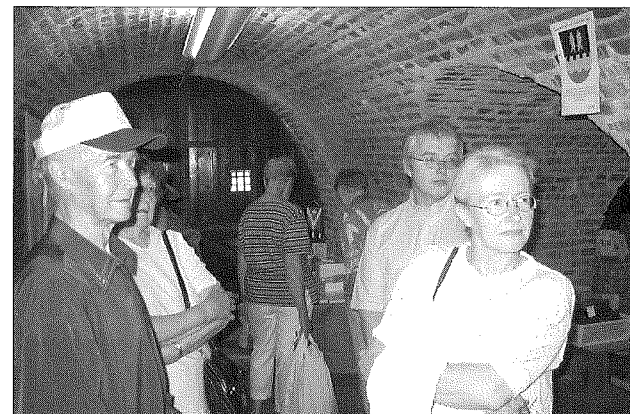
Tervetuloa rotuporsaat jälkeläisineen
ja ystävineen! toivottelee

Hannu Viljonpoika Turkinen

Seuraava Suvannon Seutu
ilmestyy syyskuussa.
Aineistot on lähetettävä
toimitukseen
elokuun loppuun mennessä!

Sakkolan Ryttyjen jälkipolvet olivat mukana karjalaisilla kesäjuhlilla. Viisivuotiaalle Niklas Halisevalle sovittellaan Sakkola-lippalakkaa. Kuvassa vas. Tapio Haliseva, Esa Haliseva, Eija Kankare, Hannu Turkinen ja Maija Haliseva. Eija ja Maija ovat Kaino ja Hellin Rytyn tyttäriä, Kaino oli kotoisin Hovinkylästä, Hellin Ojaniemestä.

Sakkolan vaakuna- ja paitokaupoilla poikkesivat Merja Väisänen (oik.) ja veljensä Markku Hut-
tunen sekä eno Raimo Viskari vaimonsa Anja
Viskarin kanssa.

Sakkola-Vuoksela-yhteistyötä tuumailevat Hannu
Turkinen ja Laila Saario.

Karjala-lehden väestä Pirkko Karonen,
Antti O. Arponen ja Tuula Maunula sai-
vat rintaansa Sakkolan possupinssit.

Pitäjien edustajat kulkivat kyltteineen kulkueen kärkipäässä. Vuokselan kilvenkantajana oli Aulis Kipronen, Sakkolan Lari Toikka ja Metsäpirtin Erkki Hiltunen.

Karjalan Liiton kesäjuhlat oli jälleen osoitus karjalaisen kulttuurin elinvoimasta

Karjalan Liiton 58. valtakunnalliset kesäjuhlat kokosivat Haminan yli 9000 kävijää. Tahtuman kohokohtia oli perinteiseen tapaan komea kulkue lippuineen ja pitäjäkyltteineen. Kulkueessa marssi noin 2000 henkeä – mukana olivat edustettuina myös Suvannon Seudun pitäjät Sakkola, Vuoksela ja Metsäpirtti. Pitäjätoimintaa tuotiin esille lisäksi karjalaisella markkinatorilla oman pröydän äärellä.

Avajais- ja pääjuhla Haminan Bastionissa, Euroopan suurimmassa kesäajan telttakatoksessa kasarmien ja linnoituksen maisemassa tarjosi monipuolista ohjelmaa, jota höysti upseerikoulu-kaupungin henki. Puolustusvoimien varusmiessoittokunta antoi pääjuhlassa

komean näytöksen kuviomarsseineen. Avajaisjuhlan kuvaelma puolestaan esitteli historian havinaa sota-aikoihin ja evakkojen tuloon asti.

Pääjuhlan juhlapuhuja kirjailija, professori Laila Hirvisaari puhui kuulumisesta heimoon, jonka jäsenenä karjalaiset ovat kokeneet paljon – myös positiivisia asioita. Hirvisaari muistutti, että Karjalan Liiton uudistuvassa tehtäväkentässä on kulttuurilla suuri sija.

– Karjala on yhä olemassa valtakunnan rajoista piittaamatta ja me karjalaiset olemme se heimo, joka tuntee alueen vanhan kulttuurin. Ajatelkaa hyvät ihmiset: me karjalaiset olemme se heimo, joka on itärajalla vastassa EU:ta.

– Karjalan Liiton haasteena on myös

kulttuuristen suhteiden luominen luovutetun Karjalan nykyasukkaihin ja erilaisiin kulttuuri-instituutioihin. Jos nyt saadaan Viipuri-keskuksen lisäksi Sortavalaan Laatokka-keskus, voitaisiin luoda uudenlaiset suhteet myös Laatokan Karjalaan, totesi Hirvisaari.

Juhlapuhuja muistutti, että veteraaneja emme voi koskaan kylliksi kiittää.

– Heidän hyvinvointinsa olisi pitänyt aikaa sitten olla Suomen kunnia-asia, sanoi Viipurissa 1938 syntynyt Hirvisaari, itsekin sotaorpo.

Karjalan Liiton puheenjohtaja Markku Laukkanen painotti yhteisöllisyyden ja juurien merkitystä.

– Kolme seikkaa muodostaa kansakunnan yhtenäisyyden henkisen perustan: rikas yhteisten muistojen perintö,

halu elää yhdessä ja halu vaalia saatua perintöä jakamattomassa muodossa. Jo ennen kansallisvaltioiden syntyä voitiin tunnistaa heimot, paikalliset yhteisöt, kotipaikat, suku, kuuluminen johonkin. Nämä piirteet määrittävät sen, mihin identiteettinsä haluaa kiinnittää, sama kulttuuri on yhteinen tekijä, jonka ympärillä kokoonnutaan.

Laukkanen toi puheessaan esiin myös kansalaisjärjestöjen keskeisen merkityksen Euroopan Unionin piirissä.

– Niillä on vakiintunut asema myös virallisessa unionin edunvalvonnan kulttuurissa. Kansalaisjärjestöt ovat voimatekijä, jota kuunnellaan.

Laukkanen otti esille Suomenlahden ulkosaarien kysymyksen.

– Olemme Karjalan Liiton toimesta tehneet useita aloitteita Venäjän viranomaisille, että rauhansopimuksessa menetetyt saaret voitaisiin avata kokonaisuudessaan kotiseutumatkailun käyttöön, muistutti Laukkanen.

– Meille karjalaisille on tärkeää päästä vierailemaan koko Karjalan alueella, kunnostaa siellä meille tärkeitä pyhiä paikkoja, kirkkoja ja kirkkomaita, kuten olemme jo monessa paikassa voineet tehdä. Tämä on perinteen vaalimista meille, mutta samalla osoitus ulkomaille, että me kannamme vastuumme ja välitämme juuristamme ja historiastamme.

Lempäälän Karjalaisten lippuvartiona marssivat Ismo Ristilä ja Soili Turkkinen, Vesilahden Karjalaisten Satu Karvinen sekä Seppo ja Hilikka Kurikka.

Laukkanen toi juhlille myös pääministeri Matti Vanhasen tervehdyksen. Vanhanen kiitti karjalaisia karjalaisen kulttuurin hyväksi tekemästä työstä, josta on iloa myös muulle väestölle.

Kesäjuhlien ohjelmatarjonnassa olin tietysti laulua ja tanssia, ja jälleen keran näyttäviä kansantanssiesityksiä monisatapäisen nuorisojoukon voimalla.

Seuraavan kerran karjalaisen kult-

tuurin suurta juhlaa vietetään Oulussa 15.-17.6.2007 teemalla Siirtoväki Pohjolassa – karjalaisuus voimavarana.

Tampereelle Karjalan Liiton kesäjuhlat tulevat vuonna 2008, ja toimikunta on jo aloittanut suurjuhlien valmistelut.

Marjo Ristilä-Toikka

Kesäjuhlien avajaisten kuvaelma kertasi historiaa. Evakot taipaleella tuntemattomaan.

Tervetuloa Sakkola- juhlille Juupajoelle

Tervetuloa kaikki tämän vuoden Sakkolan pitäjäjuhlaan tänne Juupajoelle sunnuntaina 6. elokuuta. Tämä on jo viides kerta, kun juhlaamme täällä vietämme.

Järjestämisestä nyt, kuten aina ennenkin, vastaa Juupajoen Karjala-seura, joka nyt samalla kertaa juhlii myös 60-vuotista taivaltaan. Katsoimme tämän sopivan hyvin, koska seuran perustava kokous silloin aikanaan pidettiin kotonani ja seuraa perustamassa oli monia sakkolalaisia, lähinnä täällä asuvia lapinlahtelaisia. Seuran toiminnassa sakkolalaiset ovat olleet jatkuvasti vahvasti mukana, muun muassa edesmennyt Pentti Pärssinen oli alusta saakka seuran keskeisiä toimijoita sekä viimeiset parikymmentä vuottaan sen johtotehtävissä. Jälkipolvemme ovat vähälukuisuudestaan huolimatta jatkaneet edesmenneitten tavoin, sillä toimiihan seuran puheenjohtajan nykyisin avioliiton kautta sukuun tullut opettaja Anne Pärssinen.

Vaikka pitäjäjuhlaamme nyt Juupajoen Karjala-seuran kanssa yhteinen onkin, niin ohjelmaltaan ja hengeltään se on

Olavi Lopenen esitti juhlakutsun jo viime vuoden pitäjäjuhlassa Orivedellä.

ensisijaisesti Sakkola-juhla. Jumalanpalveluksen kirkossa pitää rovasti Tenho Korhonen, jonka sukujuuret äidin puolelta johtavat Haparaisiin.

Sankarihaudalla tavanomaisen puheen sijasta kuullaan Aleksanteri Aavan

runo, samoin kuin päiväjuhlassakin kuullaan hänen tekstiään.

Juhlapuheen pitää Etelä-Suomen maaherra Anneli Taina, jolla myös tunnetusti äidin puolelta on siteitä Sakkolaan. Juhlan ohjelma tarkemmin viereisellä sivulla.

Ennen päiväjuhlan alkua julkistetaan Reijo ja Helena Ikävalkon toimittama Lapinlahden kyläkirja, joka on silloin myös ensi kertaa halukkaiden ostettavissa säätien myyntipöydällä.

Juhlapaikat ovat entiset, Juupajoen kirkko ja Korkeakosken yläkoulun liikuntahalli sekä ruokala.

Tie Juupajoen juhlapaikoille lienee jo monelle ennestään tuttu, mutta muistin varmistamiseksi ja ensikertalaisia varten laitamme riittävät opasteet.

Toivottavasti säänhaltija suosii meitä, kuten ennenkin, joten toivomme mahdollisimman monta teistä tänne vieraaksemme.

Juupajoella tavataan!

Olavi Lopenen

Sakkola-juhlien ohjelma

JUMALANPALVELUS

Juupajoen kirkossa

klo 10.00

Saarna ja Liturgia:

rovasti Tenho Korhonen

Uruissa: Pentti Pohja,

Juupajoen kirkkokuoro

Kolehti kannetaan Kansanlähetyksen

kautta: Venäjällä suomensukuisten

parissa tehtävä lähetystyö

Jumalanpalveluksen jälkeen

Kunniakäynti sankarihaudalla

ja Karjalaan jääneiden vainajien

muistomerkillä.

Runo: Riitta-Leena Laakso

Seppeleenlasku

Virsi 577 1,2,8 ja 9

RUOKAILU/KAHVI

Juupajoen Yläkoululla

klo 11.30 – 13.00

ONNITTELUTERVEHDYSTEN

vastaanotto

Liikuntahallilla klo 12.00 – 13.00

LAPINLAHTI-KYLÄKIRJAN

julkistaminen

Liikuntahallilla klo 12.30.

IKONIMAALAUSNÄYTTELY

Yläkoululla klo 11-13.30

Marja-Leena Ollikainen

PÄIVÄJUHLA

LIKUNTAHALLILLA klo 13.30

ALKUMUSIIKKI

Juupajoen Pelimannit

KALEVALAINEN VIERAAN

TERVEHDYS

Taru, Satu ja Marjut

TERVEHDYSSANAT/Historiikki

Anne Pärssinen

MUSIIKKIA

piano; Riku Salmivaara

LAUSUNTAA

Riitta-Leena Laakso

YHTEISLAULU

Karjalaisten laulu

JUHLAPUHE

Etelä-Suomen läänin maaherra

Anneli Taina

MUSIIKKIA

Juupajoen Pelimannit

ANSIOMERKKIEN JAKO

HARMONIKKAMUSIIKKIA

Jussi ja Lauri Sahra

TERVEHDYKSET

Juupajoen kunta

Juupajoen seurakunta

Sakkola-Säätiö

HÄMÄLÄISTEN LAULU

Yleisö ja Pelimannit

Ohjelman juontaa

Marjut Lopenen

**Juupajoella
majoitusta**

tarvitsevat voivat

kysellä asiasta:

Anne Pärssinen,

puh. 045 678 8607

tai 03- 335 8435

YHTEISKULJETUS HELSINGISTÄ SAKKOLA-JUHLILLE

Linja-auto **Sakkola-juhlille Juupajoelle sunnuntaina 6.8**

lähtee Helsingistä Kiasman edestä **klo 06.30.**

Paluumatka alkaa heti juhlan jälkeen. Edestakaisen matkan hinta on 20 euroa; meno- tai paluumatkan hinta on 10 euroa. Yhteys linja-autoon: 040-514 16 82.

Ilmoittautuminen Leena Rantakariille pikaisesti!

Osoite: Haapaniemenkatu 16 A 142, 00530 HELSINKI

puh: (09)-710 846 tai 040-514 16 82

e-mail: leena.rantakari@elisanet.fi

TERVETULO MUKAAN!

VESILAHDEN LIIKENNE järjestää

Sakkola-juhlille bussikuljetuksen

reittiä Punkalaidun-Vesilahti-Lempäälä-Tampere-Orivesi.

Varaa paikkasi p. 03-373 7300 tai 0400 637 730, tai 040 716 6170

Lapinlahti-kirja on komea teos

Lapinlahden kyläkirjatoimikunta on saanut suuren urakkansa päätökseen. Pari viikkoa sitten on tullut painosta komea kyläkirja, joka pääsee päivänvaloon julkistamistilaisuudessaan Juupajoella Sakkola-juhlien yhteydessä.

Muistojen Lapinlahti, kylä Suvannon rannalla -kirja on Helena ja Reijo Ikävalkon toimittama, ja vahvana taustavaikuttajana ja aineistonkerääjänä on toiminut lapinlahtelaisista koostunut työryhmä puheenjohtajanaan Esko Kallonen Lempäälästä. Vuonna 2002 alkanut työ huipentuu nyt 320-sivuisen teoksen, joka esittelee Sakkolan Lapinlahden kylää sen historiallisista vaiheista lähtien aina nykypäivään asti.

Asiantuntija-artikkelit valottavat Lapinlahden kylän historiaa – alueella on tutkimusten mukaan ollut asutusta jo rautakaudelta lähtien. Lapinlahdessahan on tehty myös arkeologisia kaivauksia. Lapinlahden arkeologinen tutkimus on käynnistynyt jo 1870-luvulla muinaistieteen ottaessa Suomessa tuolloin ensiaskeleitaan. On paljastunut, että Sakkolan Lapinlahti on Karjalan kannaksen monimuotoisimpia ja kiinnostavimpia muinaisjäännösalueita. Dosentti Pirjo Uimon artikkeli kirjassa kertoo löydöksistä.

Nimistötutkija Sami Suviranta puolestaan on tutustunut Lapinlahden kylän

Viimeinen kuva Lapinlahdelta? Kuva on otettu Väinö ja Veera Naskalin talon vieressä 13.6.1944. Kuva Esko Kalloksen kokoelmista.

nimihistoriaan.

Lapinlahti-kirja on kokonaisuudessaan monipuolinen kyläkirja, joka asiatiedon ohella kertoo kylän tapahtumista ja taloista, perheistä ja persoonista, elinkeinoista ja elämänmenosta. Unohdettu ei ole runonlaulajienkaan perinnettä eikä sanontoja ja murresanonjen esittelyä.

Kirja kertoo luonnollisesti myös talvi- ja jatkosodan vaiheita ja sijansa sivuilta saavat lapinlahtelaiset sankarivainajat.

– Eri tieteenalojen asiantuntijoilta hankittujen artikkelien lisäksi suurin osa kirjan sisällöstä on taatusti itse elettyä ja Lapinlahdessa koettua, vanhemman polven kirjoittamaa tekstiä, summaa

kirjatoimikunnan puheenjohtaja Esko Kallonen kiitellen kaikkia kyläkirjan tekoon vaikuttaneita henkilöitä.

– Toivomme, että tämä kyläkirja löytäisi tiensä monen lapinlahtelaisen kotiin ja sydämeen – kenties myös lievittämään lukijan kaipuuta kotiseudulle.

Sakkola-Säätiön kustantama kovakantinen, tunnelmallisia vanhoja kuvia sekä värikuvia sisältävä laadukas teos julkistetaan siis Juupajoella Sakkola-juhilla kello 12.30 ennen varsinaisen päiväjuhlän alkua.

Silloin kirja on myös ensimmäisen kerran myynnissä.

Marjo Ristilä-Toikka

**Vieläkö on
Vilakkala-kirjaan
tarjolla tarinoita
ja valokuvia?**

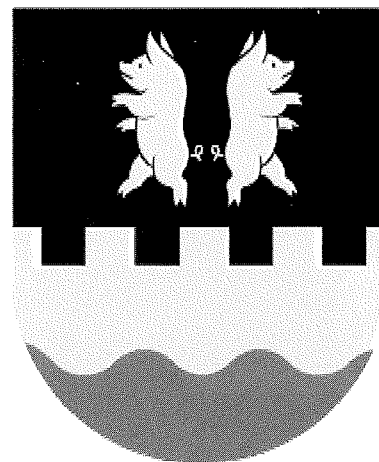
Ota pikaisesti yhteys toimittaja
Marjo Ristilä-Toikka
p. 040 730 2622 tai 03-3748 448
Rautasemantie 375, 37550 Lempäälä
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

**LAPINLAHDEN KYLÄKIRJA
JULKISTETAAN SAKKOLA-JUHLILLA
JUUPAJOELLA 6.8.2006 klo 12.30.**

Lisätietoja kirjatoimikunnan pj. Esko Kallonen,
Kukkolantie 4, 37560 Lempäälä
p. 03- 3676603, 040-5540747

Sakkola-tuotteita saatavana pitäjäjuhlilla Juupajoella

Sakkolan vaakuna

**Sakkolan heraldisesti
hyväksytty vaakuna
seinälle ripustettavaksi,
vain 10 euroa kpl!**

**Karjalanpunaiset silkiset solmiot 25 euroa,
silkkihuivit 20 euroa, Sakkolan isännänviiri 60 euroa.**

**Lisäksi kirjoja,
karttoja, pinssejä,
postikortteja,
possukelloja
ynnä muuta!**

**Otahan kukkarois
mukkaa ja
tule hankkimaan
Sakkola-aiheisia
tuotteita!**

**Runsas valikoima erilaisia
Sakkola-paitoja, 10 euroa kpl.**

**Juhlilla jaossa
myös vanhoja
Suvannon Seudun
numeroita!**

**Poistamme
ylimääräiset
kappaleet arkistosta.**

Lippalakki, 10 euroa.

Jo kuudes juhla kotiseudulla Metsäpirttiläiset kohtasivat Laatokan rannalla

Lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkiltä lähdettiin kulkueena Metsäpirtin vanhalle hautausmaalle. Lipunkantajina Matti Ahtiainen, Vladimir Garanin ja Erkki Hiltunen. Alakuvassa juhloväkeä kylätunnuksineen.

Perinteiset Metsäpirtti-juhlat järjestettiin heinäkuun alussa jo kuudennen kerran siellä, missä kesäinen kihupyhä alun perin syntyikin – Metsäpirtissä.

Reilusti toista sataa osanottajaa oli nytkin taittanut pitkän matkan mm. Pohjanmaalta ja Varsinais-Suomesta Kannakselle Laatokan rantamaisemiin.

Juhlat järjestettiin yhdessä nyky-Metsäpirtin paikallishallinnon kanssa, ja viime syksynä valittu uusi kunnan johto oli näkyvästi mukana kaikissa päivän tilaisuuksissa osallistuen mm. kukkien laskuun vanhan hautausmaan muistomerkeillä.

Metsäpirtti-juhla on jo vuodesta 1996 eli kymmenen vuoden ajan pidetty joka toinen vuosi Metsäpirtissä, joka toinen vuosi jossain päin nyky-Suomea.

Päivä aloitettiin Lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkiltä, jolta siirryttiin kulkueena Metsäpirtin vanhalle hautausmaalle. Sinne, sodan silpoman

männikön katveeseen, on pystytetty muistokivet siellä hautaan lasketuille esipolville sekä isänmaan puolesta kaatuneille. Paasien juureen laskettiin

nyt muistokukkia sekä juhlan järjestäjien että nykyisen paikallishallinnon puolesta.

Puheenvuorossaan Metsäpirtti-seuran

Isänmaan puolesta kaatuneille laskivat kukkia Kirvesmäki-kerhon edustajat Airi Touru ja Viljo Tuokko sekä paikallisen kunnanvaltuuston puheenjohtaja Valentina Tarasova. Airuina Matti Ahtiainen, Vladimir Garanin ja Salli Rastas (taustalla).

Lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkille kukkia laskivat Metsäpirtti-seuran puheenjohtaja Kalevi Hyytiä ja sihteeri Ilmi Pesonen. Airuina kuvassa Nikita Deljagin ja Salli Rastas.

Kunnanjohtaja Valentina Lestnikova ja valtuuston puheenjohtaja Valentina Tarasova osallistuivat juhlakulkueeseen. Päätepisteessä laskettiin kukat muistomerkeille.

kunniapuheenjohtaja Leo Laulajainen lausui kiitokset nykyisen hallinnon edustajille siitä, että alue on saatu käyttöön ja sitä on suomalaisvoimin voitu jo runsaan vuosikymmenen ajan muistojen puistona hoitaa ja kunnostaa.

Kun kuulijoiden joukossa oli paljon ensikertalaisia, Laulajainen kertasi myös 1990-luvun kehitystä ja sitä, miten juhlien vietto alkoi uudestaan

Metsäpirtissä.

Hautausmaan muistokiven paljastus vuonna 1993 oli ensimmäinen samalla paikalla järjestetty yhteinen tilaisuus, ja se kokosi mukaan noin 600 henkeä eri puolilta Suomea. Laulajainen kertoi muistavansa aina tähän puistoon saapuessaan silloin vallinnutta harrasta henkeä.

Myös sankarivainajien muistopatsaan

paljastus kaksi vuotta myöhemmin keräsi paikalle satoja ihmisiä. Silloin heräsi ajatus pitäjapäivien järjestämisestä joka toinen vuosi Metsäpirtissä. Sitä on toteutettu vuodesta 1996 alkaen.

Laulajaisella oli pyyntö erityisesti toisen ja kolmannen sukupolven edustajille:

– Tallettakaa muistot ja pitäkää yllä Metsäpirtti-henkeä, toivoi hän.

Myös Lahjoitusmaatalonpoikien patsas on kunnostettu, ja se vihittiin uudelleen käyttöön neljä vuotta sitten. Patsas rakennettiin tasan 70 vuotta sitten Metsäpirtin kirkon luo muistuttamaan Ruotsin vallan kaudelta aina 1870-luvulle jatkuneesta ajasta, jolloin alueen talonpojat elivät hovien alustalaisina raskaat työvelvollisuudet niskoillaan.

Muistomerkien juurelle laskettiin kukat aivan juhlapäivän alkajaisiksi. Metsäpirtti-järjestöt -toimikunnan puheenjohtaja Ossi Tuokko toivotti osanottajat tervetulleiksi, ja yhteislaulun jälkeen juhloväki järjestäytyi kulkueeksi kyläkyltten taakse.

Hautausmaan muistotilaisuus aloitettiin Suvivirrellä. Leo Laulajaisen puheen jälkeen lausuntataiteilija Marjatta Lohikoski esitti muistomerkkien äärellä itkuvirren. Hän muisti hautausmaan hiekkaan peitettyjä nuoria ja vanhoja vainajia, ja myös itkuvirsien metsäpirt-

tiläistä taitajaa Larin Paraskea.

Rovasti Pauli Tuohioja välitti kuuli-joille äitinsä Bertta Tuohiojan muistoja talvisodan ensi hetkistä Metsäpirtin kirkonkylässä. Vaikka unelmat tuntuivat murskautuvan kaaoksen hetkiin niin häneltä kuin kaikilta muiltakin, eivät karjalaiset olleet tuolloin Jumalan rankaisemia, unohtamia tai hylkäämiä. Evakotkin olivat piirrettyinä Jumalan käteen, Jumalan, joka on myös uuden alun ja toivon Jumala.

- Sekasorron keskeltä kasvoi uusi elämä, josta saamme nytkin palata tänne, muistutti Tuohioja. Metsäpirtti-järjestöjen kukkia laskivat tällä kertaa Kirvesmäki-kerhon ja Etelä-Pohjanmaan Metsäpirttikerhon edustajat. Kirvesmäki-kerhon kukkien laskijoina olivat Airi Touru ja Viljo Tuokko, eteläpohjalaisten puolestaan Mauno Hämäläinen ja Esko Lylander.

Paikallishallinnon puolesta kukkia laskivat kunnanjohtaja Valentina Lestnikova ja kunnanvaltuuston puheenjohtaja Valentina Tarasova.

Taiteilija Marjatta Lohikoski esitti Metsäpirtin hautausmaalla itkuvirren.

Juhlaväkeä riitti kulkueeseen kylänraitin täydeltä.

Yhteinen asia, pieni kaista maata

- Meillä on yhteinen asia, pieni kaista maata, joka on tärkeä teille ja meille.

- Jos me hymyilemme toisillemme, se on hyvä merkki meille kaikille. Historia ei pyöri takaisinpäin, aloitti kirjastonhoitaja Marina Smekalova puheenvuoronsa kulttuuritalolla pidetyssä pitäjäjuhlassa.

Metsäpirtti-juhlan ohjelmaa - niin puheita kuin viihdettäkin, oli järjestetty molemmin puolin.

Viime syksyn vaaleissa valitut kunnanjohtaja Valentina Lestnikova ja valtuuston puheenjohtaja Valentina Tarasova esittivät yhdessä tervehdyksen vanhalle kotiseudulleen saapuneelle juhlaiväelle.

- Meilläkin on tapahtunut paljon muutoksia viime vuosina. On otettu käyttöön uusia lakeja. Meillä on nyt enemmän omaa valtaa ja voimme päättää asioita itse, kertoi Lestnikova.

Uusi paikallishallinto oli hyvin edustettuna tilaisuudessa.

- Viime lokakuussa pidetyissä paikallisvaaleissa valittiin 10 valtuutettua 28 ehdokkaan joukosta, kertoi puheenjohtaja Tarasova ja esitteli muut paikalle saapuneet valtuutetut.

Tarasova kertoi uuden valtuuston haluavan jatkaa ennen vallinneita traditioita paikallisten asukkaiden hyväksi toimiessaan.

Metsäpirtti-seuran puheenjohtaja Kalevi Hyytiä pohti puheessaan Käkisalmen läänin ja sen asukkaiden vaiheita aina siitä asti, kun ensimmäinen raja vuonna 1323 Pähkinäsaaressa piirrettiin. Raja on siirtynyt useita kertoja.

- Käräjöinä rajoista ovat aina tavalliset kansalaiset. Sukalaiset jäävät

molemmin puolin, totesi Hyytiä.

Aina raja ei kuitenkaan ole ollut yhtä ehdoton kuin 1920- ja 30-luvuilla. Nyt rajan ylitystä haittaavat jälleen käsittämättömät ongelmat. Ylitys kestää neljäkin tuntia ja rekkajonolle kertyy mittaa 10 kilometriä. Tietotekniikka tarjoaa kuitenkin uuden valtatie, joka ylittää valtiolliset rajat, uskoi Hyytiä.

Metsäpirtin alue on nähnyt kaksi suurta väestön muutosta. Ruotsin saatua sen hallintaansa 1600-luvulla ortodoksisväestöä muutti pois aina Tveriin asti. Viime sotien yhteydessä suomalainen väestö siirtyi pois totaalisesti.

Kannakselle suomalaisten lähdettyä saapuneista ensimmäisistä asukkaista osa on asunut alueella jo yli 60 vuotta. Siitä on tullut kotiseutu, jolla asutaan jo kolmannessakin sukupolvessa, tiesi Hyytiä.

Omana haaveenaan hän toi julki ajatuksen eläkepäivistä Laatokan rannalla.

- Kokisin olevani oikea paluumuuttaja esi-isieni maille!

Tyhjin käsin uudessa paikassa

Metsäpirtti-seura on toimittanut Zaporozhskojen kirjastolle suomalaisaikojen elämään liittyvää aineistoa. Kirjastonhoitaja Marina Smekalova puolestaan valotti muutamalla sanalla sitä, millaista oli, kun ensimmäiset asukkaat toisen maailmansodan vielä kestäessä saapuivat Metsäpirttiin.

Henkilö nimeltä Aleksandrov lähetettiin perustamaan sinne sovhoosia. Etunimi on unohtunut, mutta mies oli käy-

nyt Tverissä ja Pihkovassa pyytämässä työväkeä mukaansa. Ihmiset tulivat, vaikka sota ei vielä ollut loppunut.

- Se oli raskasta aikaa, sovhoosissa ei ollut vielä eläimiä paria lehmää ja hevosta enempää. Työpäivät olivat pitkät. Sovhoosille oli annettu maa, jolla oli taisteltu verisesti, ja jäljellä oli paljon räjähteitä. Onnettomuuksia sattui paljon, kertoi Smekalova.

Myös kaatuneita löydettiin ja haudattiin veljeshautoihin.

- Vaikka meillä ei ollut mitään ja olimme köyhiä kaikki, rikkautta oli sisimmässä. Elämä meni eteenpäin, syntyi lapsia, mentiin naimisiin, kertoi Smekalova.

Karjalaloudellaan sovhoosi nousi Neuvostoliiton parhaiden joukkoon. Viime vuosi 2005 oli Metsäpirtissä juhluvuosi, sillä 60-vuotisjuhliansa viettivät niin sovhoosi kuin ensimmäinen lastentalokin.

Uusi nimi Zaporozhskoje annettiin vuonna 1948. Samalla osa kylästä sai uudet nimet.

Herttaiset pienet ballerinat nyky-Metsäpirtistä esiintyivät juhlassa kahteen otteeseen. Myös taiteilija Marjatta Lohikoski helkytti sanan kanneltaan esityksellä, joka sisälsi niin herkkiä muistoja kuin hersyvää huumoriakin.

Tulkkina päivän tilaisuuksissa toimi inkeriläissyntyinen Eino Korpelainen.

Yhteisiä lauluja

Juhlan jälkeen yhteinen ohjelma jatkui vapaammissa merkeissä Vorken rannassa, minne siirryttiin kahvia keittelemään.

Entisten ja nykyisten metsäpirttiläisten köydenvetokisa auringonpaisteisella hiekkarannalla päättyi pitkän ja tasaväkisen kamppailun jälkeen suomalaisen osapuolen voittoon. Mutta ponnistelua se vaati - molemmat joukkueet kiskoivat köyttä jo pitkällä hienossa, keltaisessa lentohiekassa, kun kisa viimein saatiin ratkeamaan.

Köydenvetoa seurasi yhteislauluhetki sekä suomalaisille että venäläisille tutuista lauluista. Ranta-asuisten nuorten joukosta paljastui upeäänisiä laulajia, joten Uralin pihlajasta ja Moskovan valoista päästiin kaksikielisesti Miljoonan ruusuun saakka.

Raija Herrala

Somat pienet tanssijattaret esiintyivät jännittämättä kulttuuritaloon kokoontuneille vieraille.

Metsäpirtti-juhlat 1. heinäkuuta 2006. Tasainen köydenvetokisa Laatokan hiekassa päättyi lopulta suomalaisten voittoon. Nyky-Metsäpirttiläisten joukkue tuli hyväksi kakkoseksi.

Senja ja Aino ottivat nuoria mukaan

Laatokan rannalla Metsäpirtissä syntyneet Senja Peltonen ja Aino Anttalainen kokosivat mukaansa kokonaisen parven nuorempia sukulaisia lähtiessään katsomaan Saaroisten seutua: Pilkkatietä ja Rantakylää.

Sylilapsista saakka toisensa tunteneet naiset sanovat olevansa kuin sisarukset. Yhdessä he aloittivat Viisjoen kansakoulun syksyllä 70 vuotta sitten.

– Sie muistat paremmin ko sie uot yheksän päivää vanhempi, sanoo Aino, kun naiset muistelevat kansakouluaan.

Uudenkaupungin seudulla on vielä neljä samana syksynä Viisjoen koulun aloittanutta.

Lapsuusmuistot tuovat vedet silmiin Ainolle, jonka isä katosi Karjalan merelle samana päivänä kun nuorin tytär syntyi. Mutta suhde Senjan perheeseen oli tiivis ja ”sisaruudesta” tuli elinikäinen.

Ainon tytär Liisa ja hänen serkkunsa Matti saivat matkalla yllättäen Laatokan kasteen pullosta, joka Matin oli määrää viedä äidilleen. Keskityttiin yhteiskuvaa varten aallonmurtajalle, otettiin hattukin päästä, että muka kasvot näkyvät paremmin. Silloin Ainolla välähti. Vesi alkoi norua pääläelle.

– Että Laatokka painuisi heidän miehiinsä! selittää Aino hihittäen.

– Laatokan vesi myös nuorentaa, todistaa koko seurue yksimielisesti Senjan pestyä kasvonsa sillä kolme kertaa.

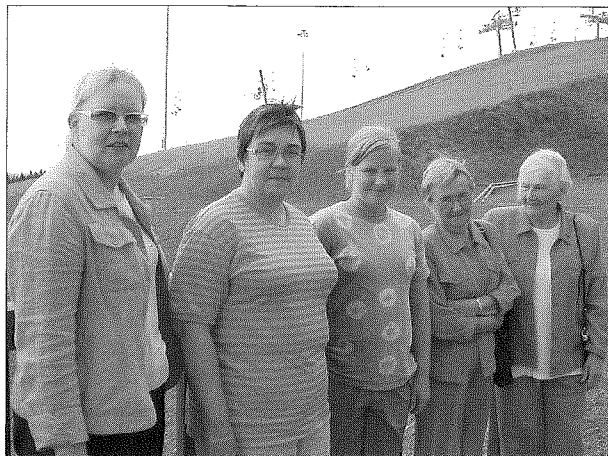
Joukon nuorimpana oli mukana Senjan veljen 13-vuotias vunut Katri Varjonen. Myös Katrin kummitäti Tuula Hallman kiinnostui reissusta, vaikkei hänellä omia karjalaisjuuria olekaan, ja mukaan tuli vielä kaksi serkkua, toinen Ruotsista asti.

Ainolla olivat mukana tytär Liisa ja tämän serkku Matti. Matkaan lähdettiin Uudestakaupungista ja Raisiosta.

– Soitin ja ilmoittauduin melkein heti, kun näin ilmoituksen Suvannon Seudussa, kertoo Senja.

Hiekkarantainen Laatokka tulee tutuksi yhä uusille sukupolville.

Osa Senja ja Ainon kokoamasta joukosta, vasemmalta Liisa Anttalainen, Tuula Hallman ja Katri Varjonen sekä Senja Peltonen ja Aino Anttalainen. Metsäpirtin matkalaisten pääosa yöpyi Raudussa viime talvena valmistuneessa lasketelukeskus Igorassa, jonka rinne ja hissit näkyvät taustalla.

Hänelle matka oli jo seitsemäs kotiseutumatka sen jälkeen, kun tilaisuus vuonna 1990 avautui. Nyt tehdystä matkasta oli ollut puhetta erityisesti Katrin kanssa jo aikaisemmin.

– Äiti kävi täällä 2002 Senjan kanssa. Silloin minuakin alkoi kiinnostaa, Katri kertoo.

Kymmenvuotiaana evakkoon lähtenyt Senja kertoo, ettei paljon tuttua enää ole. Isän kotimaisema Pilkkatiellä on jäänyt metsän peittoon.

– Synnyinkodin paikalle on rakennettu. Myös rantaan äidin kodin paikalle hirsitaloa vieretysten, kertoo Senja.

Ranta oli kaivettu. Ruokoa kasvaa aina entistä enemmän ja hiekkaa on vähemmän näkyvissä. Ruusut kuitenkin kukkivat entisillä paikoillaan.

Ensimmäinen matka kesällä 1990 oli sykähdyttävän.

– Minulla oli aina sellainen mielikuva, ettei tänne ikänä pääse. Metsäpirtti oli kuin toivekuva tai mielikuvitus. Mutta se tuli todeksi ensimmäisellä kerralla, Senja kertoo.

Ensikertalaista Katria oli hämmästyttänyt erityisesti 600-metrinen aallonmurtaja.

– En uskonut, että se on niin iso, hän hämmästelee.

Katri kertoo olevansa iloinen siitä, että lähti mukaan. Sen aikana on riittänyt monenlaista mielenkiintoista. Kaveritkin olivat kiinnostuneita ja käskivät ottaa matkalta paljon kuvia.

Kummitäti Tuula kertoo aina halunneensa nähdä Laatokan.

– Nyt olen sen nähnyt ja uinutkin siinä! Senja on aina puhunut hiekkarannasta. Se on hieno. Ja pitkä matka ennen kuin tulee syvää!

Keskustelu saa haikeaa sävyä, kun Senja sanoo lopettavansa matkat ja hyvästelleensä Laatokan.

Nuoremmat ovat sitä mieltä, että vielä lähdetään.

– Älä lopeta! Mehän sovittiin, että kahden vuoden päästä tullaan uudelleen, muistuttaa Tuula.

Raija Herrala

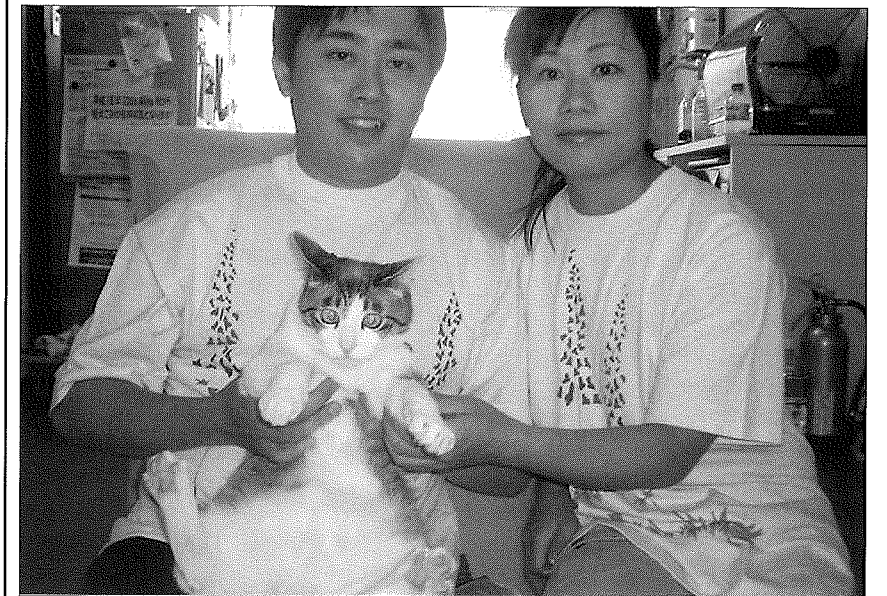
Raja kulk Luatokalt Metsäpirti, Rauvu ja Kivennava eteläpuolitse Suomelahel. Ainakii osaks se kulk pitki metsii ja soit, vaik Rauvus ol jonkin matkaa jökkii rajan. Iha ensimmäisekshä siel ei mittää rajjaa oltkua. Viel 1918 suome-laist aijoit hevoset sin Venäjä puol harjul mihi tiesiit venäläisii tuleva ja siel vaihto kenkät ja muut tavarat omistaijua hyväst hinnast. Suomalaiset saivat rahat ja tulliit kottii, vaikk tais siel jokuu jähä kiinnikii. Ykskii kerta sattuit tulimiehet pahal aikua paikal ja huusiit jot ”Mitäs roistoloi siel oikie kulkuo”. Pojat vastasiit jot ”Ei tiäl mittää roistoloi ole, kauppamatkustajii vua”. No tavarat otettii pois ja sakot tulliit viel litkoiks. Aikaa myöte kuletummil paikoil tul ensinks leviät hakkuokset ja sit tulliit piikkilanka-aijatkii. Aijas olliit vahvat tolpot ja kolmekii piikkilankua.

Tietä myötä ko män Metsäpirtist Pietari ni ensiks ol suomalaisii riuku ja siit, oisko olt kilometri ettiepäi, nii tul venäläisii riuku. Riu ’ul olliit tarkkoij etsimiä, josko yritit kuletaa jottai sellast, mikä ei olt sallittu. Kohvii ja sajuu tuoti, mut putelit pit tarkast piilottua loimii tai ruisjauho- ja liivisäkkii vällii. Pirtua ei suant hevosemieskii tuuva, se otettii pois. Pullo verra jos ol ni siint ei sakotettu, mut pois hyö senkii ottiit. Konjakkiikua ei suant olla vaikk sen sai Suomie tuuva, jos makso korkia tulli. Putelloi ne siel riu ’ul ain rassi kans etsiit. Ko rassil heinäkuormuakii pisteliit ni ainha se putel heläht ko rassi siihe osu. Ja sit hyö etsiit jot ”Mitäs tiäl oikie onkua?”

Kansalaissovan jälkie loppuit sajut, kohvi ja sokur. Lamppuöljy loppukii nii kokonua, jot pimiäs sait olla, jos et sitä Venäjältä käynt suamas. Aluksha näitä vietii sin päi.

Raja-asjat ovat ain olliit silviisii, jot yhel kerral siul on toista ja toisel on toista, ja sit toisel kerral se onkii toisipäi. Ei sammua tavarua uo kau ’ua huolint yhtie suuntua kuletaa.

Eksoottinen kohtaaminen

Näin hellepäivänä on mukavaa muistella viime lumilla tapahtunutta merkillistä kohtaamista. Kuten tavaksi on tullut Metsäpirtti Seuran ja ainakin Inkerin Liiton edustajat kokoontuvat Kalevalan päivänä 28.2. Larin Parasken patsaalla, Mannerheimintien varrella Helsingissä. Luetaan runonlaulajan omia säkeitä ja lasketaan kukkaistervehdykset.

Kun vielä kuulumisia vaihdettiin, niin paikalle kiirehti nuori japanilainen nainen. Kun ryhdyin mielestäni turistille selvittämään mistä päivästä ja patsaasta on kyse, niin hänä kertoi tietävänsä jo tämän kaiken. Innostuneena hän kaivoi laukustaan japaniksi käännetyn Lasten Kalevalan! No siitähän ei mitään ymmärretty, mutta naisen innostus herätti lisäkysymyksiä.

Matkalla Vaskelan runonlaulajien ja tietäjien patsaalle selvisi, että Mariko Tamura on tullut syksyllä 2005 Oskasta Joensuuhun opiskelemaan kalevalaisuutta ja Suomen historiaa. Hänen pääaineensa Japanissa on englannin kieli. Se johdatti hänet Kalevalaan ja kuinka ollakaan, Joensuuhun. Oliko sitten sattumaa, että me tapasimme Larin Parasken patsaalla? Ei suinkaan. Siinä japaninkielisessä Lasten Kalevalassa kerrotaan, että ihmiset käyvät Kalevalan päivänä laskemassa kukkia tälle

patsaalle, joten totta kai tavattiin.

Mariko on moderni nainen, jonka valokuvaaja aviomies tuntuu myös olevan avarakatseinen ihminen, koska on laskenut nuoren vaimonsa moneksi kukaudeksi Suomeen asti toteuttamaan itseään. Talvella he sentään pääsivät yhteiselle lomalle Lappiin.

Kohtaamisemme Mannerheimintien varrella oli sykähdyttävä. Tapasimme uudestaan toukokuussa paria päivää ennen kuin Mariko palasi kotimaahansa. Tapasimme Monitan, monikulttuuristen taiteentoimijoiden Louhi, Louhempi... Kalevalan äidit -esityksessä kulttuuritalo Stoassa. Puolen tunnin mittaisessa esityksessä tanssittiin, laulettiin, lausuttiin tai oikeastaan kymmenellä eri kielellä eri kulttuurisen taustan omaavat naiset elivät oman näkiemysensä mukaisesti Kalevalaa. Esitys oli vaikuttava. Sen soisi pääsevän esille laajemmallekin yleisölle.

Mariko kertoi tehneensä Joensuussa opintoihin liittyvän tutkimuksen nyky-suomalaisten Kalevala-tietämyksestä. Hän oli hämmästyynyt tuloksesta. Neljääkymppiä lähestyvät ja sitä vanhemmat tunsivat kansalliseppoksen melko hyvin, mutta sitä nuoremmille se oli vieras asia! Miten ihmeessä tähän on päädytty?

Ilmi Pesonen

Vuokselajuhla vietettiin hyvissä tunnelmissa Hämeenlinnassa

Kaunis alkukesän päivä kokosi vuokselaista ja muitakin vuokselalaisuudesta kiinnostuneita koolle Hämeenlinnaan 11. päivänä kesäkuuta.

Päivän juhlallisuudet alkoivat jumalanpalveluksella ja seppeleenlaskulla Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkille. Sen jälkeen siirryttiin Raatihuoneen upeisiin tiloihin kirkkokahville. Tämän jälkeen käsiteltiin viralliset vuosikokousasiat ja sitten keskityttiin nauttimaan varsinaisen juhlaohjelmiston sisällöstä.

Kahvittelu tapahtui raatihuoneen alakerran viihtyisissä tiloissa. Nautittiin yhdessäolosta, tavattiin entisiä tuttavita jopa vuosikymmenienkin takaa tai luotiin uusia tuttavuuksia ja siteitä kiinnittymen johonkin entiseen sukuun nähden. ”Oot sie sen talon pojan tyttö”.

Seppelpartion lähetti matkaan kirkkoherra Kari Koivu, joka myös saarnasi jumalanpalveluksessa. Seppelpartiossa vas. Kaisu Partanen, Kauko Komonen ja Martta Repo.

Kuvassa yllä vuosikokouksen osanottajat päättämässä seuran vuoden 2005 tilinpäätösasioita ja vuoden 2006 toiminnan suuntaviivoja. Kokous sujui mallikkaasti Tenho Temosen puheenjohtajan rutiinilla asiat kirjasi ylös sihteerinä toiminut Tapio Sihvo. Kuvassa toinen vasemmalta oleva Kauko Hyvärinen kutsuttiin seuran kunniajäseneksi. Hänen ansioikseen

luettiin erittäin aktiivinen toiminta seuran hallinnossa runsaan kymmenen vuoden ajalta ja parhaillaan jatkuva asiantuntijarooli Vuoksela koskevassa dokumentoinnissa.

Raatihuoneen aulatiloihin oli esillä Vuokselatuotteita, joiden toivoisi löytävän jokaisen vuokselalaisen nuorenkin kirjahyllyyn.

Tekeillä olevaa matrikkeliä esitteli Tuula Nieminen, joka on erityisesti keskittynyt teokseen tulevien kuvien käsittelyyn ja tunnistamiseen. Henkilökuvien osalta tunnistaminen vaatii tarkkuutta ja myös kentän puolelta aktiivisuutta varmistamaan oman sukunsa henkilökuvan mukaantulosta.

Vuokselajuhla

Vuosikokouksen jälkeen juhlasalin väkimäärä lisääntyi ja tunnelma nousi juhlan alkamisen odotuksesta. Alkulauluna laulettiin ”Jo joutui armas aika” ja tilaisuuden sutjakkain sanakääntein

haltuunsa ottanut Petri Liski johdatteli ohjelman kulkua saaden yleisön mukaan aika-ajoin raikuvin aplodein.

Seuran puheenjohtaja Taisto Virkki toi tervehdyssanoissaan esiin huolensa, miten lähivuosina turvataan seuran toiminnan jatkuvuus. Millä keinoilla ja tavoilla – siinä onkin miettimistä. Viime vuosien aikana olemme käynnistelleet yhteistyötä naapuripitäjiemme välillä. Mielestäni sitä työtä kannattaa jatkaa, hän totesi.

Seuraavaksi yleisön taputusten saattelemina Hämeenlinnan Karjala-Seuran nuoret ohjaajanaan Susanna Hakala esittivät mm. tanssiesitykset ”Paras leikki” ja ” Ota toinen”. Esitykset vaativat erityistä notkeutta ja rytmittajua pikku- ja isojen tyttöjen kesken yhteissuorituksena.

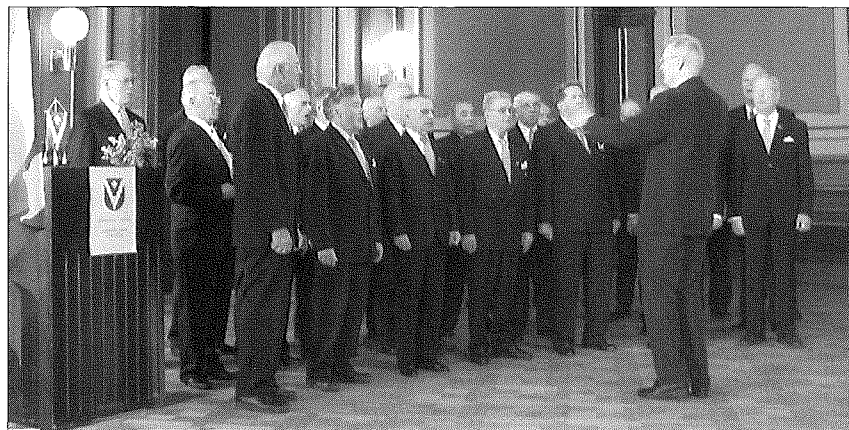
Lausuntataiteilija Terttu-Liisa Pullinen esitti tunteikkaat ja muistoja entiselle kotiseudulle virittäneet runot: Katri Valan Kukkiva maa, Kaarlo Sarkian Kotisauna ja Lauri Pohjanpään Lapsuuden maa.

Juhlapuheen piti Karjala-lehden päätoimittaja Antti O. Arponen. Hän keskittyi aluksi Suomen ja Karjalan historiaan todeten mm. seuraavaa:

Vuoksela ja muut historialliset karjalaiset pitäjät jäivät itärajan väärälle puolelle, kun Neuvostoliiton diktaattori Stalin vaati maittemme välisen rajan siihen, missä se tänäänkin on. Varsinaisissa sotatoimissa Neuvostoliiton puna-armeija ei koskaan päässyt niin pitkälle, mutta suurvalta käytti rauhanneuvotteluissa isomman oikeutta.

Karjala-lehdessä kenraali Jaakko Aatolainen on kertonut selkeästi miten Suomelle olisi käynyt, jos talvisodassa

Hämeenlinnan Mieskuoron Seniorit johtajanaan Oskari Kosola esittivät laulut "Pojat raitilla, Annin laulu, Kotimaani omi Suomi ja Suomen maa". Kuoron ryhdikäs esiintyminen oli kuulemisen arvoinen ja se palkittiin taputuksin ja johtaja sai halauksen ruusun kera lähtiessä pois.

olisi annettu periksi. Aatolainen vertaa Suomea Puolaan.

Puola oli puolitoista vuotta Neuvostoliiton hallussa ennen kuin Saksa hyökkäsi itään Puolan läpi. Tuon puolentoista vuoden aikana Stalinin määräyksestä sai surmansa noin 280 000 puolalaista, esimerkiksi suurin piirtein koko Puolan armeijan upseeristo joko surmattiin tai ainakin vietiin keskitysleireille. Aivan varmasti sama kohtalo olisi odottanut suomalaisia, jos rivit eivät olisi kestäneet Taipaleessa ja Kollaalla.

Suomettumisen pahimpina vuosikymmeninä juhlapuhuja piti 1970- ja 1980 lukuja.

Arponen totesi myös arvostavansa suuresti sitä, että Vuokselan suuri poika Paavo Liski aikoinaan Karjalan Liiton kesäjuhilla Mikkelissä juhlapuheessaan otti esille palautuskeskustelun. Valitettavasti selkeä kannanotto vaiettiin mediassa, kuten tälle asialle tehdään edelleenkin.

Suomalainen media ja Suomen poliittinen johto ovat edelleen sen verran suomettuneita, että ne eivät halua ottaa kantaa niin sanottuun Karjalan kysymykseen eikä edes keskustella siitä.

Toiseksi juhlapuhuja käsitteli karjalaisen kulttuurin ja nykypäivän ongelmia, joita ei voi ymmärtää historiaa tuntematta.

Karjalaisuus ja karjalainen kulttuuri elävät tänä päivänä paikallisissa karjalaisseuroissa, pitäjaseuroissa ja pitäjäsäätiöissä. Karjalaisuutta pidetään yllä myös sukuseuroissa.

Olen ammatiltani lehtimies, nykyisin karjalaisten heimolehden Karjalan päätoimittaja. Minun juureni ovat Jääskentien pitäjässä, jossa esi-isäni on asunut 1600-luvulta lähtien. Olen toiminut Jääski-seuran ja Jääski-säätiön hallitusten puheenjohtajana ja niissä tehtävissä perehtynyt karjalaisen kulttuurin nykytilaan - ja samalla huolestunut karjalaisuuden tulevaisuudesta.

Johtotehtävien hoidossa on oltava jatkuvuutta ja pitkäjänteisyyttä, mutta rajansa kaikella. Jos yhdistyksen hallituksen keski-ikä on yli 60 vuotta, niin ainakin minä olisin huolestunut. Jos johtokunnassa ei ole yhtään alle 50-vuotiasta, olisin todella huolestunut.

Karjalaisseuroissa on katsottava tulevaisuuteen. Karjalaista perinnettä pitää vaalia vielä 2020-luvullakin. Silloin eivät ole käytettävissä enää 1930-luvulla syntyneet.

Johtotehtävien hoidossa on oltava jatkuvuutta ja pitkäjänteisyyttä. Karjalaisissa järjestöissä tarvitaan sukupolven vaihdos. Kauan tehtäviä hoitaneet voivat siirtyä ansaitsemilleen eläkepäiville ja vetovastuun ottavat nuoremmat. Toki hallituksessa voi olla yksi tai kaksi pitkäaikaista perinteen jatkajaa, mutta eivät kaikki. Karjalaisseuroissa pitäisi myös toiminnan sisältöjä pyrkiä uudistamaan.

Minä näen karjalaisen kulttuurin ylläpitämisen tulevaisuuden sukuseuroissa. Niihin on jo nyt saatu nuoria mukaan ja saadaan vastakin. Sukuseuroissa karjalaiset juuret elävät ja siirtyvät uusille sukupolville.

Sukuseuran toimintaan saadaan mukaan jopa kolmekymppisiä ja nuorempiakin. Samalla heidät saadaan kiinnostumaan karjalaisuudesta ja siirtämään omalta osaltaan karjalaisten perinnettä taas uusille sukupolville.

Sukuseuroja kehoitan myös järjestämään matkoja Karjalaan. Viekää 1970- ja 1980-luvulla syntyneitä lapsianne ja lapsenlapsianne Vuokselaan. Näyttäkää heille Karjalan Kannasta, näyttäkää heille Viipuri ja kertokaa mistä heidän sukunsa on lähtöisin ja mitä esivanhemmat ovat joskus joutuneet kokemaan.

Karjalaisen perinteen siirtämiseen seuraaville sukupolville kuuluu perinteen kerääminen ja tallentaminen. Siinä mielessä olen suorastaan innostunut teidän vuokselalaisten hankkeesta julkaista Vuoksela-matrikkeli, Sotiemme Vuoksela.

Sota-ajan, evakkoon lähdön ja uusille seuduille asettumisen kokemukset on tärkeää koota talteen ja tulevien sukupolvien luettavaksi ja tutkittavaksi.

Erittäin tärkeää on hoitaa Vuokselan perinteiden tallentaminen loppuun niin hyvin ja perusteellisesti kuin se on mahdollista.

Tehkää vielä kirjoja Vuokselasta niin kauan kuin muistajia riittää. Ja muistakaa, että näitä Vuoksela-juhlia pitää järjestää vielä 2020-luvullakin.

Juhlapuheen sisältö antoi kuulijoille ajattelemisen aihetta ja tulemmeh juhlapuheen laittamaan kokonaisuudessaan seuran nettisivuille alkusyksyn aikana.

Karjalaisten laulu yhteislauluna sopi hyvin seuraavaksi.

Taisto Virkki esitteli juhlapuheessakin mainittua tekeillä olevaa "Sotiemme Vuoksela"-työnimellä olevaa julkaisuhanketta. Kartoitustyötä on tehty jo vuodesta 2002, mutta vasta tämän vuoden huhtikuussa tehtiin lopullinen päätös julkaisun tekemisestä. Loppuvuoden aikana työskennellään tehokkaasti tavoitteena saada teos valmiiksi. Ennakkotilauksia otetaan jo vastaan ja elokuun 2006 loppuun mennessä tilanneet ja syyskuun 2006 loppuun mennessä maksaneet saavat teoksen ennakkotilauhintaan 25 euroa kpl. Normaalihintana tulee olemaan 35 euroa/teos.

Matrikkeliä on esitelty tämän lehden

edellisessä numerossa 4 ja sieltä löytyy myös tilauskaavake.

Tekeillä olevaa matrikkeliä esitteli Tuula Nieminen, joka on erityisesti keskittynyt teoksen tulevien kuvien käsittelyyn ja tunnistamiseen. Henkilökuvien osalta tunnistaminen vaatii tarkkuutta ja myös kentän puolelta aktiivisuutta varmistamaan oman sukunsa henkilökuvan mukaantulosta.

Raatihuoneen aulatiloiissa oli esillä myös Vuokselatuotteita, joiden toivoisi löytävän jokaisen vuokselalaisen nuoren kirjahyllyn.

Päättösanat lausui seuran hallituksen varapuheenjohtaja Kauko Komonen kiittäen ohjelmasuorittajia ansiokkaista esityksistä ja myös juhlan valmisteluun ja päivän läpivientiin osallistuneita henkilöitä uutteruudesta toivottaen lopuksi kaikille hyvää kesää ja turvaista kotimatkaa.

Erityiskiitokset Kauko osoitti juhlapuheen pitäjälle Antti O. Arposelle ja juhlan juontajalle Petri Liskille.

Taisto Virkki

Perinteisesti juhlan päätteeksi laulettiin yhteisesti Hämäläisten laulu.

VIRKIN VIRKKEET

Mätäkuu, muisto menneiltä ajoilta

Olen sitä ikäluokkaa, että mätäkuusanonta on iskostunut mieleeni joko terveyteen tai tiedon todenmukaisuuteen liittyvissä asioissa. Kun tutkin hiukan taustoja, sain selville, että mätäkuu alkaisi 23.7. ja loppuisi 23.8. Mätäkuu oli osoitus perinteen voimasta ja se oli satojen vuosien ajan merkitty suomalaisen almanakkaan, kunnes se vuonna 1996 jätettiin pois siitä. Mätäkuun uskomuksissa tuntuisi olevan todenmukaisuutta ainakin toinen puoli, kun ajattelee omaa terveyttään. Tämä tuli mieleeni heinäkuun alkupuolella, kun isohko hauenvonkale nappasi minun keskisormen suuhunsa. Kävipä hyvä tuuri, kun ei vielä ole mätäkuu alkanut, ajattelin positiivisesti.

Moni julkisuuteen tuleva kesäinen

tieto usein leimataan mätäkuu-jutuksi. Sitä ei silloin oteta vakavasti huomioon.

Vuokselajuhlamme on tältä vuodelta takanapäin. Oli mahdollittoman mukavaa tavata paljon innostuneita juhlijoita, niin entisiä tuttuja kuin vähän tunteuttomiamkin. Ajan rajallisuuden vuoksi keskustelut jäivät hyvin lyhytaikaisiksi ja monen kanssa jopa muutaman sanan tai vain tervehdyksien varaan. Hyvä näinkin ja voidaanhan sitä pitää yhteyttä myöhemminkin molempiin suuntiin tarvittaessa. Juhlastamme on tarkempi selostus muualla lehdessä.

Juhlapuheen pitäneen Karjala-lehden päätoimittaja Antti O. Arposen juhlapuheen sisältö antoi paljon ajattelemisen aihetta ainakin itselleni. Tulemme laittamaan juhlapuheen täysimittaisena seuran nettisivuillemme alkusyksystä. Puhetta sisältöä kuunnellessani tuli mieleeni koko ajan, miten nämä asiat ovat oman seurani kohdalla tällä hetkellä tai miten tästä eteenpäin ehkä pitäisi toimintaamme kehittää. Tulen siihen tulokseen, että toimintamme tavoitteet tulee asettaa jo nyt 2010-luvulle ja miettiä keinot miten ne tavoitetaan.

Vain näin ajatellen voimme juhla Vuoksela-juhlia 2020-luvulla, kuten juhlapuheen pitäjäänkin toivoi tapahtuvan. Vuoksela-juhlia pidetään nykyisin kahden vuoden välein. Kotiin tultuani kaivoinkin allakkani esiin ja tein alustavat merkinnät kesäkuulle 2008 ja 2010 juhla-ajoksi. Vuonna 2010 seuramme täyttää 60 vuotta. Siihen pitää alkaa välittömästi varautua mm. dokumentoimalla toimintahistoriikki, joka on aikaa ja työtä vaativa tehtävä.

Toimintamme tunnettavuuden parantamiseksi meidän tulee tehdä yhä enemmän töitä. Mitkä ovat ne keinot ja tavat vaativat pohdintaa. Yksittäisenä asiana pidän sähköistä viestintää hyvin merkittävänä vaihtoehtona. Peräänkuuluttaisin sen alan taitajia mukaan kehittämistyöhön. Internetin käyttö antaa mahdollisuuden kaksisuuntaiseen viestintään. Tiedottamista voisi tapahtua aina silloin, kun tiedotettavaa on. Seuran taloudellisten resurssien rajallisuuden huomioon ottaminen tämä oli myös kustannustehokas tapa toimia. Seurallamme on nettisivustot, mutta niiden kehittäminen vaatisi terävöittämistä ja laajentamista. Kehittämisen voisimme aloittaa HETI. Muutaman

Heinäntekoa ennen vanhaan Vuokselassa. Tunnistaisitko kenen tilalla työskennellään ja keitä henkilöt ovat?

hengen käsittävälle tiimille olisi töitä. Jos olet innostunut tulemaan mukaan, ota rohkeasti yhteyttä.

Kesän tapahtumia on jo heinäkuun lopulla paljon takanapäin, mutta on niitä myös vielä loppukesän osalta myös edesspäin tarjolla. Sattuneesta syystä olen itse tämän kesän osalta vain rajallisella alueella toimija ja olen osittain toisten kertomusten varassa kuulija. Monelle lehden lukijalle olisi varmasti kiinnostavaa kuulla erilaisista matkatuntemuksista. Toivoisinkin saavani tietoja ja kuvia Vuokselaan tai vuokselalaisten kokemuksista kesän matkoista. Niitä voitaisiin hyödyntää jakamalla tietoa muille ja arkistoida myös seuran tietoihin.

Alkusyksen osalta seuramme toiminnassa on matrikkelimme lopullisten tekstien muokkaaminen ja erityisesti henkilökuvien tunnistaminen.

Vaikka lehden ilmestyessä on menossa mätäkuu, nämä jutut ovat tosia ja kestäväit päivänvalon. Siitä huolimatta kannattaa elää terveellisesti, sillä hoitamaton haava saattaa tulehtua.

Hyvää kesän jatkoa ja tunnelmallisen elokuun hämyisten iltojen odotusta!

Vuokselan Taisto
taisto.virkki@luukku.com
p. 0400 – 5767 22

Mätäkuun uskomuksissa totta toinen puoli

Tiistaina 27.07.2004 N:o 79

Lämpö ja kosteus niin haavojen kuin ruoka-aineidenkin riesana.

Viime perjantaina se sitten alkoi - mätäkuu. Mätäkuuhun liittyy lukuisia hyvin vanhaa perua olevia uskomuksia, kuten että mätäkuussa ei auttaisi saada haavoja, sillä ne paranevat hitaasti ja märkivät. Myös ruoka pilaantuu uskomusten mukaan mätäkuussa tavallista nopeammin. Aivan perusteettomia uskomukset eivät ole, mutta todellinen syy niihin löytyy lähinnä vallitsevasta säätilasta, ei kalenterista - lämmin ja kostea kesäsää kun tarjoaa ihanteelliset olosuhteet bakteerien ja mikrobien kasvulle niin haavoissa kuin ruoka-aineisakin. Lämmin sää voikin esimerkiksi saada haavat tulehtumaan ja märkimään normaalia useammin. - Lämpö lisää haavojen infektioriskiä, vahvistaa ylläkäri Anne Karttunen Joensuun kaupungin peruspalveluvirastosta. Pikkuhaavoista selviää kesälläkin yleensä puhdistuksella ja laastarilla. Mutta jos

haava helteen hautomana tulehtuu, sen tunnistaa siitä, että haavan ympäristö punoittaa ja haavaa jatkuvasti kihelmöi. Tällöin haavaa kannattaa käydä näyttämässä terveyskeskuksessa.

Ruoka pilaantuu tammikuussa kuin mätäkuussakin

Myöskään uskomus ruoan nopeasta pilaantumisesta mätäkuussa ei ole perusteeton, kertoo ylittarkastaja Raija Törmä-Oksanen Elintarvikevirastosta. - Ei ruoan pilaantuminen tosin kalenterikuukautta katso. Oli sitten mätäkuu tai tammikuu, niin ruoka pilaantuu nopeasti, jos sitä ei säilytetä asiallisesti, Törmä-Oksanen kertoo. - Jos kylmäsäilytystä vaativia elintarvikkeita säilytetään lämpimässä, mikrobit lähtevät kasvamaan hyvin nopeasti. Törmä-Oksanen korostaakin, että ruoan oikeaoppinen säilytys on tärkeää ympäri vuoden, eikä pelkästään kesän kuumimpina päivinä. Erityisen herkkiä pilaantumaan kesäkeittiössä ovat Törmä-Oksanen mukaan kala, liha ja tuorejuustot. Home voi iskeä lämpimässä säässä nopeasti myös kesäisiin marjoihin. - Esimerkiksi mansikat homehtuvat herkästi, jos marjat kolhiin-

tuvat. Varmasti jokainen on huomannut, että torilta ostetut marjat ovat kolhiintuvat helposti kuljetuksessa tai astiasta toiseen siirrettäessä. Silloin homekin iskee helposti. Ruokamyrkytyksiltä voi kuitenkin välttyä huolehtimalla sekä ruoanlaittajan että kokkausvälineiden puhtaudesta. - Vanhat konstit tepsivät tässäkin, eli tärkeää on huolehtia käsiin, astioiden ja ruoanlaittoympäristön puhtaudesta. Tärkeää on myös huolehtia kylmäketjusta, eli kylmäsäilytystä vaativien elintarvikkeiden oikeasta lämpötilasta. Myös raat ja kypsät ruoka-aineet tulee pitää erillään ja käyttää niiden käsittelyyn eri välineitä, Törmä-Oksanen luettelee.

Mätäkuu johtuu väärinkäsityksestä

Mätäkuun uskomuksissa näyttäisi siis olevan totta toinen puoli. 23. heinäkuuta alkava ja 23. elokuuta päättyvä mätäkuu oli satojen vuosien ajan jopa merkitty suomalaisen almanakkaan, josta se jätettiin viimein pois vajaa kymmenen vuotta sitten. Mätäkuu nimenä kuulostaa varsin dramaattiselta, mutta se kuitenkin todennäköisesti johtuu yksinkertaisesti väärinkäsityksestä. Mätäkuu juontaa juurensa tuhansien vuosien takaa Mesopotamiasta, jolloin kesän kuuminta aikaa kutsuttiin koiranpäiviksi. Koira, joka ilmoitti koirapäivät alkaneiksi, oli taivaan kirkkain tähti Sirius, Ison Koiran tähtikuviosta. Mätäkuu tunnetaan muualla nimellä koirakuu. Pohjoismaihin mätäkuu-nimitys päättyi ilmeisesti tanskalaisen käännösvirheen johdosta keskiajalla - sekaisin menivät "rode" (koira) ja "roden" (mätä). Suomessa mätäkuu mainitaan muun muassa Mikael Agricolan teksteissä 1500-luvulla. Mätäkuun nimestä ja sen ajoittumisesta kesän lämpimimpään aikaan seurasivat luonnostaan mielikuvat mätänemisestä, jotka ovatkin sitten eläneet aina näihin päiviin asti.

Paluu tarinoiden alkuun

Ennen sanottiin, että mätäkuussa kaikki mätänee. Jos sormeen tulee haava, se paranee huonosti. Mätäkuussa ei pidä teurastaa eläimiä, ei edes tehdä leipää, koska siihen kasvaa karva päälle.

Kustaa Vilku on selvittänyt kirjasaan Vuotuinen ajantieto *mätäkuu*-sa-

nan alkuperää ja todennut, että se onkin oikeasti tarkoittanut 'koirakuuta'.

Näin se menee: 'Koiranpäiviä' tarkoittanut alaksalainen *rodendage*-nimitys on siirtynyt Tanskaan. Tanskalaiset ovat sekoittaneet 'koiraa' merkitsevän *rode*-sanan oman kielensä *roden*-sanaan, joka merkitsee 'mätää'. Ruotsiin sana on siirtynyt 'mätäkuuta' merkitseväksi *rötmånad*-sanana, ja suomen kieleen sana on ruotsista käännetty suoraan *mätäkuuksi*.

Se koira, josta mätäkuuta vastaava koirankuu on saanut nimensä, ei ole tavallinen koira, vaan taivaan kirkkain tähti Sirius, jota on vanhastaan nimetty myös Koiraksi, Isoksi koiraksi ja Orionin koiraksi. Juuri tämä tähti on koiranpäivien alkaessa kohonnut taivaalle Egyptissä, Kaksoisvirranmaassa ja Välimeren maissa. Etelässä Siriuksen nousu on merkinnyt pitkän kuivan kauden alkua, joten kansojen uskomukset ovat liittyneet kuivuuteen.

Pohjoisessa Siriuksen nousua ei ole näkynyt, mutta ajanjakson nimi ja uskomukset ovat siirtyneet kansalta toiselle. Suomeen on tullut ensin ajanjakson nimitys, johon on aikain saatossa kehitetty nimeen liittyvä, kaiken mätänemiseen perustuva kansantieto.

Toisaalta Suomessa mätäkuu on ollut kesän kuumimman ajan nimeksi ihan luonteva. Mätäkuussa on tosiaankin kannattanut olla varovainen haavojen hoidossaoliko se totta vai mätäkuun juttu - **Arno Forsius**

Oliko mätäkuu epäterveellistä aikaa?

Lämpimänä aikana bakteerit ja muut mikrobit lisääntyvät nopeammin kuin viileässä. Siten homeet, lahottajasienet ja mädättäjäbakteerit aiheuttavat lämpimässä tavallista nopeampaa lahoamista ja ruokatavaroiden pilaantumista. Lisääntynyt kosteus on näille tapahtumille eduksi. Elintarvikkeiden ja ruokien säilymisen kannalta onkin tärkeää niiden pitäminen kylmässä tai viileässä. Helteillä monen säilytyspaikan lämpötila pyrkii nousemaan liian korkeaksi. Nykyaikaiset kylmäkalusteet ovat sentään oikein hoidettuina melko luotettavia silloinkin.

Ruoka-aineissa ja valmiissa ruoissa olevien bakteerien aiheuttamien ruoka-

myrkytysten ja ripulitautien riski kasvaa helteillä huomattavasti, sillä bakteerien lisääntyminen niissä on silloin hyvin nopeaa. Tämä koskee erityisesti ns. herkästi pilaantuvia elintarvikkeita, kuten jauhelihaa, kalaa, pastoroimattomia maitotuotteita, kermatuotteita, salaattikastikkeita, eineksiä sekä kuumentamatta valmistettavia ruokia.

Loppukesän terveysriskejä lisäävät myös hellekauden jälkeen ilmaantuvat sateet. Silloin virtaavat pintavedet huuhtovat maaperästä, käymälöistä ja tunkioilta peräisin olevia taudinaiheuttajia kaivoihin ja muihin vedenotto-paikkoihin. Syyskesällä ilmaantuvia tauteja olivat aikaisemmin erilaiset salmonellataudit, punatauti ja polio. Näiden tautien leviämistä lisäävät edelleen karpäset. Kaivojen ja lähteiden suojaaminen, käymälöiden kunnostaminen ja jätteiden asianmukainen hoito ovat monin paikoin tätä riskiä vähentäneet.

Lämpimään kauteen liittyy myös runsaasti hyttysten, paarmojen ja muiden hyönteisten puremia, joiden raapiminen kutinan vuoksi voi olla syynä ihotulehduksiin ja märkimisiin. Samoin kesällä esiintyy tavallista enemmän ihoa vaurioittavia pikkutapaturmia, jotka tarjoavat bakteereille pääsyn elimistöön.

Edellä kerrotut terveyshaitat eivät kuitenkaan aiheutuneet mistään almanakkaan merkitystä erityisestä ajanjaksosta vaan kesän lämpimistä ja kosteista sääoloista. Samoin leikkaushaavojen märkimisen riski sairaaloissa ei ole kasvanut mätäkuusta johtuen.

Mistä mätäkuu oli peräisin?

Mätäkuun perinne juontaa alkunsa jo tuhansien vuosien takaa muinaisesta Mesopotamiasta, jolloin kesän kuumien aikaa tunnettiin koiranpäivien nimellä. Nimensä tuo kolmisen viikkoa kestänyt aika oli saanut Orionin eli Ison Koiran tähtikuviosta ja sen kirkkaimmasta tähdestä Siriuksesta eli Koirantähdestä.

Koirantähden nouseminen taivaanrannan yläpuolelle loppukesällä sekä kuumien ja kostean kauden alku osuivat eteläisissä maissa kokemuksen samaan ajankohtaan. Silloin uskottiin, että Siriuksen säteilemä lämpö lisätynä auringon säteilemään lämpöön oli syynä epätavalliseen kuumuuteen. Koiranpä-

vien merkitykseen lieene vaikuttanut myös se, että koirien uskottiin saavan raivokohtauksia erityisesti kyseisenä aikana.

Ruoka-aineiden pilaantuminen ja siihen liittyvät terveydelliset ongelmat olivat tunnettuja jo varhaisessa menneisyydessä. Lisäksi oli yleisesti tiedossa, että koiranpäivien aikaan esiintyi eteläisissä maissa tavallista enemmän kuumetauteja, mm. kuumaisia vatsatauteja ja malariaa. Kuumuuden ihmisissä aiheuttaman raukeuden uskottiin myös olevan merkinä jostakin erityisestä ajanjaksosta.

Mätäkuun merkitykseen erityisen tautisena aikana viittaa Pyhän Dominikuksen (1170-1221) palvonta keskiajalla kuumetautien parantajana. Hän kuoli 8. p:nä elokuuta ja uskomuksen mukaan pyhimys, joka oli kuollut koiranpäivien aikana eli syntynyt silloin ikuiseen elämään, pystyi erityisesti parantamaan Koirantähden merkeissä syntyneet taudit ja vammat. Hänen kirkollisia tunnuskuviaan eli attribuutteja olivat rukousnauha sekä koira ja tähti. Suomalaisessa kansanperinteessä ruttopyhimyksenä tunnettuun Pyhään Dominicukseen viittaa mm. "Siikasen synty" - loitsu:

*"Helmi Herralta putosi
Osmon pellon penkereen,
Lahokannon kaartteen,
Siitä kasvo kastekorre,
Siitä siikaset sikisi."*

Loitsussa Herra tarkoittaa Dominicusta ja helmi hänen rukousnauhaansa kuulunutta "helmeä", joka oli pudonnut maahan. "Siikasen synty" -loitsussa helmi oli se jyvä, josta kasvoi siikasia eli vihneitä tuottava vilja. Rukiin ja ohran leikkaamisen tai puimisen yhteydessä kiusallisia vihneitä saattoi tuntea haavoihin, silmään tai varpaiden väliin aiheuttaen pahoja märkimisiä. Kesäaikana ulkotoissa sattui kuitenkin paljon pikku vammoja, jotka usein tulehtuivat.

Keskiajalla koiranpäivät osuivat Saksassa samaan aikaan kuin maanviljelyn kannalta tärkeä kaskeamisaika eli Rodentage. Siellä painetuissa kalentereissa nykyiselle elokuulle suurimmaksi osaksi osunut kuun-

kierto sai nimen Rodenmonat. Kun painettujen kalenterien käyttö yleistyi myös Pohjoismaissa, sai Rodenmonat tanskankielisen råddenmåned -sanat välityksellä ruotsin kielessä muodon råtmånad ja suomen kielessä mätäkuu. Tanskan kielessä mätäkuusta käytettiin myöhemmin nimitystä hundedage, siis koiranpäivät.

Suomessa mätäkuu-nimen otti käyttöön Mikael Agricola (noin 1510—1557) jo vuonna 1544. Silloin ilmestyi nimittäin hänen julkaisemanaan "Rucouskiria Bibliasta", jossa on ensimmäinen suomeksi painettu ikuinen kalenteri. Siinä Augustus eli nykyinen elokuu on suomennettuna "mätek w eli kylvökw", siis mätäkuu eli kylvökuu. Kylvökuu tarkoitti aikaa, jolloin oli tapana suorittaa rukiin syyskylvö. Mätäkuuta käytettiin kansan kielessä kuukauden nimenä joskus vielä 1600-luvun alussa. Silloin painetuissa ruotsinkielisissä almanakoissa Augustuksen käännöksenä oli kuitenkin jo skördemånad, suomeksi elonkorjuukuu tai lyhyemmin elokuu.

Mitä mätäkuussa saattoi tapahtua?

Jo Mikael Agricola aloitti suomalaisten pelottelun mätäkuun vaaroilla. Hän kirjoitti kalenterissaan elokuun kohdalla: "Telle kwlla eig soui otta siseliset läkityxet (ma Seneca se mestari sano) sille ette metekw silloin ombi/ia ey myös werta laske." Nykysuomeksi tulkittuna se kuuluu seuraavasti: Tässä kuussa ei sovi ottaa sisäisiä lääkkeitä (niin sanoo mestari Seneca), koska silloin on mätäkuu, eikä myös laskea verta. Agricola nojasi siis käsityksensä roomalaiseen Senecaan (noin 4 eKr—65 jKr), 1500 vuotta aikaisemmin eläneeseen oppineeseen.

Sen verran mätäkuun pelko on heijastunut Suomessa terveydenhuollonkin toimintaan, että rokottajille vuonna 1825 annetuissa ohjeissa isorokkorokotukset määrättiin suoritettavaksi toukokuun puolivälin ja syyskuun lopun välisenä aikana, mätäkuuta luukunottamatta.

Suomalaisesta kansanperinteestä ei ole löydettävissä perusteita sille, että kesän kuumien aikojen ja siihen liittyvä mätäneminen olisi ollut syynä mätä-

kuun nimelle. Päinvastoin on ilmeistä, että mätäkuun nimi on antanut aiheen monille uskomuksille, joiden mukaan kyseinen aika voitiin selittää jotenkin poikkeavaksi. Suomen kielessä mätäkuuhun kohdistuvaa pelkoa on ilmeisesti lisännyt se, että sana mätäneminen tarkoittaa sekä lahoamista että määrän muodostumista. Siellä, missä kautta kutsutaan koiranpäiviksi, on vastaavasti kehittynyt kaikenlaisia koiriin liittyviä uskomuksia ja menoja.

Mätäkuun aikoihin on tiedotusvälineissä erittäin todennäköisesti kertomus Skotlannissa Loch Nessin järvessä asustavasta vesipedosta. Eurooppalaiseen kansanperinteeseen onkin aina liittynyt kuvitelmia, että kesän kuumien aikojen käärmien ja kaikenlaisten syöpäläisten erityistä esiintymisaikaa. Tanskalaiset ovat puhuneet tuonelan lohikäärmeestä, joka uhkasi kuukauden aikana vallata maan. Saksalaiset kertoivat kauheasta viljalohikäärmeestä tai ruissudesta, jota vastaan oli varauduttava, ettei se syönyt viljaa pelloilta. Vastaavanlaiset uskomukset eivät ole Suomessakaan täysin tuntemattomia. Mätäkuussa veteen kuviteltiin sikiävän kaikenlaisia matoja ja ihmisiä jopa kiellettiin uimasta meressä, koska siinä oli silloin suuria merikäärmeitä, jotka saattoivat käydä kiinni ihmiseen.

Jälkilause

Tämän kirjoittaja on jäljempänä mainituissa kirjoituksissaan kiinnittänyt huomiota siihen, että tieteellisiä perusteita vailla oleva mätäkuu oli jatkuvasti merkitty Helsingin yliopiston julkaisemaan almanakkaan. Nämä kirjoitukset olivatkin, eräiden muiden perustelujen ohella, syynä mätäkuun poistamiseen vuoden 1996 almanakasta. Kun kyseisen vuoden almanakka ilmestyi syksyllä 1995, ilmaantui sanomalehtien yleisönosastoihin heti kysymyksiä ja ihmettelyjä mätäkuun poistamisen johdosta. Samoin tapahtui kesällä 1996, kun ihmiset eivät enää löytäneetkaan mätäkuuta almanakoistaan. Parin vuoden kuluttua ei kukaan enää kysellyt mätäkuun perään.

Julkaistu aikaisemmin eri muodoissa: Suomen Lääkärilehti 1993: 24: 2265 ja Etelä-Suomen Sanomat 18.7.1994.

Lehteä lukiessasi keskikesän suuri valon juhla on jo takana. Sää toivon mukaan on yhä kesäisen lämmin mitä se ei alkukesän osalta ole ollut. Huhtikuun lopulla kaikki tuntui oikein mukavalta, kun ulkona tarkeni hyvin liikkuu lyhyt-hihainen Vuoksela-paita päällä.

Alkukesä on ollut monien valmistelujen aikaa. Joka toinen vuosi pidettävä Vuoksela-juhla on takanapäin. Siihen valmistautuminen oli ollut yhden vuoden pituinen projekti. Matrikkelihaikemme on ollut tosi mielenkiintoinen ja eri aihepiirien kautta moni asia on tullut paljon tutummaksi. Tutkiessa esimerkiksi kuntatason asioita jatkosodan aikaisessa Vuokselaissa, tulee ihmetelleeksi, miten kaikki ylimalkaan pystyttiin huolehtimaan ja tiedottamaan. Jaettavaa ei ollut liiemmin. Aikataulut ja suunnitelmat olivat pakosta lyhytnäköistä toimintaa. Eläminen oli vaikka kotikylissä asuttiinkin, osittain turvatonta desanttivaaran vuoksi. Siviilien elämässä kaikki joutuivat ottamaan lisävastuuta miesten ollessa rintamalla. Jatkosodan aikana vuokselaisten elämää väritti Vuokselaissa asemissa olleet rintamajoukkojen sotilaat.

Lottien ilmavalvonta- ja muonitus-tehtävät hoidettiin kunnialla ja yhteisvastuullisesti isänmaan etua ajatellen. Tuntuu uskomattomalta, miten niissä oloissa jaksettiin elää, hoitaa perhettä ja hankkia elanto omasta maasta. Monet olivat ne raskaat hetket, kun isänmaan puolesta kaatuneet sotilaat tuotiin arkussa siunattavaksi oman seurakunnan hautausmaahan.

Matrikkeliyössä joudumme tämän loppuvuoden ajan tekemään ahkerasti

töitä. Aineksista ei ole pulaa, mutta tekstien ja kuvien osalta joudumme painiskelemaan riittävän luotettavan lopputuloksen saavuttamiseksi. Aihekokonaisuuden rajaaminen on pakko tehdä ja puhaltua peli poikki. Kuvien osalta henkilömatrikkeliuuteen laitetaan vain täysin tunnistetut kuvat. Tilanne saadaan tarkkaan seurantaan ja jos joku haluaa tietää, onko oman suvun henkilöstä tunnistettu kuva olemassa, sen voisi varmistaa kysymällä.

Itselleni on tullut vastaan omalta osaltani myös kysyttävää. Äitini Tyyne oli Päiväkiven Selosen Aapron tytär. Äitini veljiä olivat Arvid, Matti ja Teodor ja sisaria Alma, Selma ja Aino. Alman tytär oli Hilka. Isäni Esa oli Juho Virkin poika Valkjärven Piikkilästä. Naimisiin menon jälkeen vanhempani asuivat ensin Noisniemen kylän Raaskan talon pelloja viljellen. Näin minulle on kertonut Eeva Raaska.

Vanhempani ostivat joskus v. 1937-38 Alholasta Makkara Helenan tilan Helenan jäädessä asumaan taloon kuuluvana.

Isäni osallistui sekä talvi- että jatkosotiin. Veljeni Esko syntyi helmikuussa 1940 ja minä helmikuussa 1942. Asuimme välirauhan ajan Kuorevedellä. Isäni kotiutettiin heinäkuussa 1942 ikäluokkansa mukana. Takaisin Vuokselaan Alholaan palasimme syyspuolella 1942. Evakkoon lähdimme taas kesäkuussa 1944 muiden mukana Sairalan aseman kautta. Matka johti taas Keski-Suomeen Pihlajaveden kautta takaisin Kuorevedelle. Pihlajavedellä menomatalla syntyi sisareni Raili. Lopullinen sijoituspaikkamme löytyi

Tammelasta ja muistan hyvin matkan Kuorevedeltä Tampereen kautta Tammelaan. Kulkuvälineenä oli juna, jossa oli mukana myös hevonen rattaineen. Loppumatka kapearaiteisella junalla Humppilasta Forssaan ja sieltä lähes 20 kilometriä omalla hevoskyydillä Tammelan Ojaisten kylään Viktor Turkin taloon. Talon väki oli entuudestaan tuttuja, äidin lapsuuskodin naapurin väkeä Vuokselaan Päiväkivestä.

Tässä lyhyesti meidän perheen elämänvaiheita 1930-luvun lopulta vuoteen 1947. Nyt olisin hyvin kiitollinen, jos saisin lisävalaistusta, mikä koskee meidän perheen tapahtumia. Yksittäiset jutut, valokuvat tms. ottaisin mieliihyvin vastaan niin ihmisistä kuin rakennuksista, joissa olemme asuneet.

Samanlaisia asioita tulee monelle vielä minua nuoremmalle mieleen, kun jossain vaiheessa herää mielenkiinto oman suvun asioihin. On erinomaisen arvokasta ollut erilaisten muistojen kerääminen viime vuosikymmenien aikana, jota eri yhdistysten kautta on tehty. Vielä nytäkään ei ole myöhäistä, mutta aika käy vähiin.

Eiköhän nyt ole aika valmistautua hiukan hellittämään ja lataamaan akkuja itse kukin.

Ihminen ei ole kone vaan sisimmässä jyllää erilaiset tunteet ja tunteenpalot.

Ottakaamme rennosti, mutta kuitenkin tuntien vastuun myös lähimmäisistä ympäristöstä unohtamatta.

Rentoa kesämeinkin lehden lukijoille toivotellen! - **Taisto Virkki**

KIINNOSTAAKO VUOKSELA-SEURAN JÄSENYYS?

Jos et vielä ole saanut Vuoksela-Seuran jäsenkirjettä / jäsenmaksulomaketta ja jäsenyys kiinnostaa, ota yhteys seuramme sihteeriin Laila Saarioon. Yhteystieto löytyy takasivulta.

Jäsenmaksu on v. 2006 5 euroa. Mikäli haluat olla myös Karjalan Liiton jäsen

Vuoksela Seuran ilmoittamana, tulee maksuun lisää toinen vitonen eli yhteensä 10 euroa.

Jäsenyyden voi myös hoitaa suoraan maksamalla jäsenmaksun Vuoksela-Seura ry:n tilille HSOP 568000 - 539490. Maksajan nimi ja yhteystiedot tulisi kuitenkin ilmoittaa Lailalle tai Taistolle. Tiedot voi hoitaa myös sähköpostitse.

SIE ja MIE - KOTISEUTUTYÖTÄ PARHAIMMILLAAN
NÄIN VUOKSELA ELÄÄ JA VOI HYVIN JATKOSSAKIN

Kesämatkalla Karjalan mailla

Siitä olikin jo yhdeksän vuotta, kun viimeksi käytiin Karjalassa. Usein on pitänyt lähteä, nyt sitten matka toteutui.

Lähdimme äitini kanssa kesäkuun alkupuolella liikkeelle Valkeakoskelta Keijon ja Riitan kyydissä. Menimme Enson kautta, mikä olikin hyvä valinta.

Siitä alkoi sitten todella mielenkiintoinen reissu. Jääski, Antrea, Kirvu, Räisälä ja Kaukola katsastettiin. Kaukolassa oli muutamien matkalla olleiden syntyjuuret, he kävivät kävellen katsomassa kotipaikkojaan. Tiet olivat aika kuoppaisia – tuntui, että välillä mentiin kävelyvauhtia. Matka sujui kuitenkin, välillä Keijo keitti kahvit autossaan.

Kirvussa käytiin rautatieasemalla, mistä oli aikanaan lähtenyt suuria määriä ihmisiä evakkoon. Räisälässä poikettiin torilla ja kaupassa. Siellä keskellä Karjalan lehtomaisemaa laulettiin Karjalaisien laulu, tunnelma kohosi korkealle varmasti jokaisella.

Pyörähdimme vielä Käkisalmissa,

ensivaikutelma oli siisti, puistomainen kaupunki. Olin niin mielissäni, kun tuli käytyä monessa paikassa; koko lapsuuden kuulin puhuttavan tämän nimisistä kylistä ja nyt pääsin niissä käymään.

Pikkuhiljaa suuntasimme majapaik-kaamme Pyhäjärven Lomarantaan Antti Musakan isännöimään ihastuttavaan lomapaikkaan. Sakkolan Kiviniemen kautta mentiin, isäni kotitalo oli Viiksanlahdessa vielä pystyssä niin kuin yhdeksän vuotta sitten, samanlaisena.

Perillä Musakassa, en ole koskaan syönyt niin hyvää borssikeittoa, mitä saimme alkuruoaksi, pääruokana perunamuusin lisäksi iso pihvi. Kaiken päälle yksi matkalaisista tarjosi kaikille drinkit. Väsyneinä, mutta paljon nähneinä, menimme unen maille.

Seuraavana aamuna lähdimme Metsäpirttiin ja Rautuun. Myös Taipaleenjoen taistelupaikat katsastettiin. Menimme sitten piknikille Laatokan rannalle. Aamulla oli ostettu savukalaa Kivini-

mestä, toisilla oli grillimakkaraa, niinpä saimme nauttia näistä herkusta mukavien matkalaisten seurassa. Kuljettajan keittämät kahvit lämmittivät.

Tullessa poikettiin Losevossa, missä yövyttiin yhdeksän vuotta sitten. Ei ollut muuttunut yhtään.

Sitten koitti kotiinlähtö. Taas si-
vuutettiin Viiksanlahdessa isäni koti-
talo – kuinkahan kauan talo on vielä
pystyssä? Muolaassa käytiin, siellä
ostettiin automarketista vielä tuliaisia.
Viipurissa pysähdyimme torille, täy-
tyihän pellavaliinat ja korit vielä ostaa.
Rajakaupassakin poikettiin.

Kiitos kaikille matkalla mukana
olleille. Minun matkani onnistui hy-
vin, paljon tuli nähtyä. Ja paljon jäi
näkemättä ensi vuodelle, kun on Sak-
kola-Säätiön 60-vuotisjuhlat. Äitini
on kotoisin Rautjärven Ilmeeltä, ehkä
joskus tulee mentyä sinnekin päin.

Raili Renfors
o.s. Hynnä

Meille kaikille niin tuttua kesäistä retkeilyä Karjalassa.

Hovinkylä- seurassa tapahtuu!

Perinteistä Hovinkyläpäivää vietettiin tänä kesänä 18.6.2006 Vesilahden Rämssöössä Tuula Viikarin, o.s. Rytty, kauniissa kodissa tavallista juhlavammin, sillä nyt juhlittiin Hovinkylän syntymän 95-vuotispäivää.

Puitteet ja tarjoilut olivat sakkolalaisia perinnettä parhaimmillaan, aurinkoiset, lämpimät, runsaat ja maukkait. Kiitos emännälle!

Menneistä seitsemästä vuodesta hyviä hovinkyläseuralaisia kiittäen

Soini Hartikainen

Hovinkylän juhlapäivän kunniaksi Sakkola-Säätiö oli hankkinut Juuret Karjalassa-muistomitalit aktiivisimmille seuramme jäsenille ”Sakkolalaisuuden hyväksi tehdystä työstä”. Mitalin saivat Senja Ollikainen (kuvassa), Annikki Pekkanen, Kaija Ryyppö, Unto Lopenen ja Timo Ryyppö. Mitalit luovutti ansioituneille Säätiön valtuuskunnan jäsen, Hovinkyläseuran entinen puheenjohtaja Soini Hartikainen 18.6.2006 juhlassa tai saajan kotona.

Hovinkyläpäivän ohjelmaan kuului myös seuran vuosikokous. Se aloitti myös käytännössä uuden puheenjohtajan Mirja Antilan, o.s. Rytty, toimikauden, vaikka hänet oli valittu tehtävään jo edellisvuonna. Mirja on Hovinkylässä syntynyt Aarre Ryttyn tytär. Tuntien hänen lahjakkuutensa kirjoittamisissa ja sukujen tutkimisissa voimme odottaa seurallemme perinneasioiden vaalimista ja hyvää tulevaisuutta.

Ilahduttavinta oli luovuttaa ansaittu tunnustus Timo Ryyppölle, jonka ahkerointi lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkien katon rakentamisessa ja roskapuiden raivaamisessa tontilta oli esimerkillistä. Timon Kaija-äiti on syntynyt Hovinkylässä ja on o.s. Myllö. Ilahduttavaa on erikoisesti se, että Timo on toipumassa parin vuoden takaisesta vaikeasta työtapaturmasta maatilallaan, ja on nyt ”henkeen ja vereen” sakkolalainen, ja isänsä sukua vuokselalainen.

KUOLLEITA

Elsa Tukia, os. Pitkänen, syntyi 6. päivänä helmikuuta 1912. Vuokselan (Sakkolan) Kuninkaanristin kylässä ja menehtyi sairaskohtaukseen 17.5.2006. Hän syntyi Ville ja Anna Katri (os. Vanhasen) Pitkäsen viisilapsisen perheen keskimmäisenä lapsena. Äiti sairastui ja kuoli Elsan ollessa viiden vuoden ikäinen. Usein Elsa muisteli äitinsä poismenoa, kuinka pappa huuteli leikkivät lapset ulkoa katsomaan viimeisen kerran äitiään. Äiti oli siunannut lapsensa ja tämä siunaus kantoi Elsaakin pitkän ja vaiherikkaan elämän ajan. Äidin kuoltua isä avioitui muutaman vuoden jälkeen Ida os. Lukkaroisen kanssa. Näin oli saatu kotiin uusi äiti ja vuosien myötä vielä syntyi veli.

Lämpimät nuoruusajan muistot ja Vuoksella eleyt ajat olivat usein Elsan puheissa mukana hänen kertoillessaan elämäkokemuksiaan muille. Hänen lapsuuteensa liittyi koulunkäynnin aloittaminen yhdeksän vuotiaana Kuninkaanristin koulussa opettaja Alma Salokosken (myöhemmin Kinanen) johdolla. Koulusta saamansa opetuksen perusteella elämä ohjautui nuorena hyvien harrastusten pariin, joita Elsa vielä kevättalvella kirjoitteli muistiin. Harrastuksiin kuului pyhäkoulussa käynti, osallistuminen raittiusseuran, nuorisoseuran, kristillisen yhdistyksen, maamiesseuran, urheiluseuran, paikallisen kuoron, lottien ja marjojen toimintaan varhaisnuoruuden aikana

kotikylässään. Rippikoulun hän kävi Vuoksella ja avioliittoon hänet vihittiin 1936 Vuokselan kirkossa Teuvo Tukian kanssa.

Molemmat evakkotaipaleet johtivat Vilppulaan, mistä matka jatkui v. 1947 Tammelaan sieltä hankitulle maatilalle. Jäätyään leskeksi yli neljä vuosikymmentä sitten maatilalla hoito jatkui poikansa perheen kanssa.

Elsa Tukia oli hankkinut erilaisista vapaa-ajan harrastuksista varsinaisten asioiden hoitamisen lisäksi mielen vireyttä Tammelassakin. Harrastuksiin oli kuulunut toiminta Maa- ja kotitalousnaisissa, Sotaveteraanien naisjaostossa, karjalaseuratoiminnassa, diakoniatyössä sekä martoissa puheenjohtajana. Monipuolisesta toiminnasta hänelle oli myönnetty kultainen Martta-merkki.

Usein kaipasit kotia Karjalan, kun seutuja näitä kuljit. Olet saapunut rannalle rauhan maan luo Taivaan isän.

Elsa Tukia siunattiin Tammelan kirkossa 27.5.2006 ja kaipaamaan jäivät poika ja lapset kolmessa polvessa sekä muut lähisukulaiset ja ystävät.

- Anja Tukia

Kotiseutua muistellen Elsa Tukian ajatuksia:

*Täs muistelen aikaa mennyttä,
vuosikymmenet taakse jäänyttä.
Tuolta kotitänhuvilta,
sieltä Vuoksen rakkailta rantamilta.
Kesällä uida polskutimme,
ja siel paimenpolkuja kuljettiin
ja lintujen lauluja kuunneltiin.
Ol lapsuusajat niin armaat.
Nyt vieras astuu kaivotietä,
tuuli huokaa vain koivikossa.
Ei Vuoksella, ei Karjalaa,
kaunista ole meillä.
On karjalan lapset ympäri Suomen
maata.
Vierii vuodet ja ikä karttuu,
hopeaa jo hiuksiin tarttuu.
Vaan sinne usein mieli palaa
ja aatokset rientää sinne salaa.
Muistoja kertyy,
kun vuosia on paljon.
Kirjaan on tullut 94 ajastaikaa.
Sen tiedän mikä mennyt on,
tulevaisuudesta en tiedä,
paljonko jäljellä on.*

Kaarlo Huuska kuoli 5.6.2006 Kangasalla. Hän oli syntynyt 20.9.1923 Sakkolan Rökkylässä Anna ja Albert Huuskan keskimmäisenä poikana.

Nuorena miehenä jäi kotiseutu Karjalassa ja uudeksi asuinpaikaksi tuli Nivala. Isänmaa kutsui puolustukseen, millä tiellä meni monta vuotta. Kaarlo Huuska taisteli Syvärillä ja Talissa kannaksella.

Hän avioitui Saarijärvellä 1945 ja miessuku jatkaa nyt neljännessä polvessa. Punkalaitumella Kaarlo oli rakentamassa kotiväelle uutta kotia. Rakennusmiehenä häntä veti Tampereen seutu puoleensa, silloisia suuria rakennuksia rakentamaan.

Ihania eläkepäiviä vietettiin itse rakennetussa omakotitalossa Kangasalla. Kaikkia näitä aikoja muistelllessa-

- vaimo Laila

Suvannon Seutu
julkaisee joka numerossaan
perheutisia:
merkkipäivät, poisnukkuneet,
valmistuneet, vihityt,
hääpäivät, kastetut jne.
Laita tiedot toimitukseen,
mutta muistathan kysyä
asianosaisilta luvan tietojen
julkaisemiseen.
Toimituksella on oikeus
muokata ja lyhentää
lähetettyjä tekstejä.

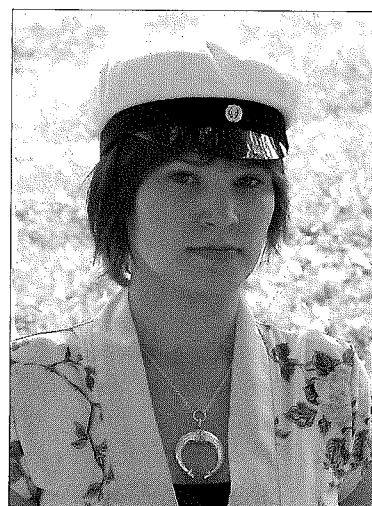
VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

Alma Haakana, os. Virkki, täytti 17.6.2006 89 vuotta. Alman synnyinkoti sijaitsi Vuokselan Uudenkylän Mörölässä ja evakkoonlähtö keväällä 1944 tapahtui Alholan kylästä. Alma asuu Forssassa omakoti-talossa ja häntä olivat merkkipäivänä tulleet onnittelemaan, viereisessä kuvassa vasemmalta edestä lukien tytär Lea Lukkala ja hänen miehensä Jaakko Lukkala, takana poika Leo Haakana ja hänen vaimonsa Leena Haakana. Oikealla edestä lukien ovat Liisa Lääperi, Pentti Vepsä ja itse päiväsankari Alma Haakana. - Taisto

Hilja Leppänen, o.s. Pohjalainen, täytti 80 vuotta 11.7.2006. Hänen kotipaikkansa oli Sakkolan Kiviniemi, nykyinen asuinpaikka Tuusniemi.

Ylioppilaita

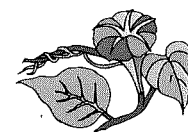

Porvoon Linnankosken lukiosta kirjoitti ylioppilaaksi Kaisa Tuulia Strandvall.

Kaisan juuret äidin puolelta ovat Sakkolan Sipilänmäellä, Aleksanteri Karosen sukuhaaraa. Isomummo: Maria "Maiju" Hovi os. Karonen. Mummi ja Äijä: Kaija (os. Tuokko) ja Juhani Ravi. Vanhemmat: Anu (os. Ravi) ja Kaj Strandvall

Elsa Rantsin, o.s. Pohjalainen, jälkikasvua yhteiskuvassa, kun nuorin tyttärentytär Erika (vas.) pääsi ylioppilaaksi 3.6.2006. Elsan lisäksi kuvassa tyttärensä Terttu Viteli ja hänen kolme tyttöään, sekä pojanpoika Toni Rantsi. Elsan kotipaikka oli Sakkolan Kiviniemi, Nokiolla hän on nyt asunut jo 56 vuotta.

Neljä sukupolvea

Kuvassa Elsa Rantsin, o.s. Pohjalainen, neljä sukupolvea: Reijo Rantsi, Toni Rantsi ja Juho Rantsi.

Siellä on aarteesi Elämäkertaromaani Santeri Ollikaisen elonvaiheista Sakkolasta Lempäälään

Kirjan on kirjoittanut
Santerin Ilma-tyttären
poika Juha Mäkinen
Tampereelta.
Kirjaa on myynnissä
Sakkola-Museossa ja
Lempäälän
kirja- ja paperikaupassa.

Metsäpirtin Peltosten sukukokous ja -juhla pidetään 12.8.2006 alkaen klo 11 Kilan rälssitilalla Mynämäessä.

Sitä ennen klo 10 tutustuminen
Metsäpirtti huoneeseen Mynämä-
en kirjastossa sekä Pyhän Laurin
kirkkoon ja kukkien lasku
Karjalaan jääneiden vainajien
muistomerkille.
Kokouksen lisäksi
yhteinen lounas, iltapäiväkahvi
sekä ohjelmallinen juhla.
Osallistumismaksu 20 euroa
aikuisilta, lapsilta 10 euroa ikä
5-13 ja 5 euroa ikä 2-4 vuotta.
Ilmoittautumiset 27.7. mennessä
Ilmi Pesoselle puh. 040 730 6166
tai sähköpostilla
ilmi.pesonen@welho.com

Tuleeko Suvannon Seutu
-lehtesi oikealla osoitteella?
Ilmoita osoiteasiat kuntoon
p. 040 730 2622
iltaisin ja viikonvaihteissa

VISKARIT KOKOONTUVAT ORIVEDELLE sunnuntaina 10.9.2006.

Jumalanpalvelus
Oriveden
kirkossa klo 10,
ja seppeleenlasku.

Kokous ja ruokailu
Hotelli Orivedessä,
Keskustie 40.

Tervetuloa!

Ruokailua varten
ilmoittautuminen
Teuvo Viskarille
3.9. mennessä
puh. 03- 335 2422.

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseutulehti vuodesta 1957. Ilmestyy 8 kertaa vuodessa.

Toimitus: Suvannon Seutu,
Rautasemantie 375,
37500 Lempäälä

Päätoimittaja

Marjo Ristilä-Toikka, Lempäälä
Puhelin 040 730 2622
tai (03) 374 8 448 iltaisin
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Metsäpirtin yhdyshenkilö

Ilmi Pesonen,
puh. 09-694 6309 tai 040730 6166
ilmi.pesonen@welho.com

Vuokselan yhdyshenkilö

Taisto Virkki, Tampere
p. 03 - 363 1750, 0400-576722
taisto.virkki@luukku.com

Toimituskunta

Esko Kallonen, Eero Koppanen,
Ritva Koski, Juha Kuisma,
Hannu Paukku, Aila Alanen,
Ilmi Pesonen, Taisto Virkki

Tilaushinta 20 euroa/vuosikerta.

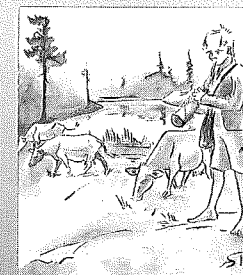
Ilmoitushinnat 0,20 euroa
palstamillimetri (+alv 22%)

Julkaisija: Sakkola-Säätiö **Kirjapaino:** Koski-Print, Valkeakoski

PETÄJÄRVI

Sakkolan pitäjässä
Karjalan kannaksella

Petäjäjärven kylän elämää

Tilaa oma Petäjäjärvi-kirja Oppaaksi vaikkapa kotiseutumatkalle!

30 euroa kpl + postikulut.
430 sivua, 270 valokuvaa!

Tilaukset:

Marjo Ristilä-Toikka
p. 040- 730 2622

Teuvo Kuparinen

p. 09-801 5617

Yrjö Raaska p. 03- 3739 541

Ritva Koski p. 03- 3739 728

Putkiliike

P. Nuora Ky

37560 KULJU
Puh. 367 6100

SEURAAVA SUVANNON
SEUTU ILMESTYY
SYYSKUUSSA. AINEISTOT
ELOKUUN LOPPUUN MENNESSÄ

KANNAKSEN KAUNISTA JA KARUA HISTORIAA

Tilaa nyt lahjaksi itsellesi ja muille historiankirjojamme muovikantisina näköispainoksina edullisesti:

”Hovinkylä 1911 – 1991”, kertomuksia ja valokuvia Sakkolan
nuorimmasta kylästä, nyt 240 sivua, joista uusia, ennen
julkaisemattomia 80 sivua. Hinta 35,- euroa + pk.

”Hovinkylä 1911 – 2001”, tehty kylän 90-vuotis juhla kirjaksi,
sekä Petäjäjärven hovin, ja koko eteläisen Kannaksen
lahjoitusmaatalonpoikien kunniaksi. Hinta 35,- euroa + pk.

Hovinkylä – Ojaniemi 1924 – 2004”, tehty samana vuonna
aloittaneiden yhteisen kansakoulupiirin ja Petäjäjärven
emäntäkoulun 80-vuotisen historian muistoksi. Lähes 400 sivua,
tietoja yli tuhannesta kannakselaisesta, kymmenistä suvuista ja
taloista ja satoja valokuvia tai karttoja. Hinta 40,- euroa + pk.

”Suvannon laaksoa ennen ja nyt”, postikortteja kotiseudun
kauneimmista maisemista. Hinta 3,- euroa + pk 8 kappaleen
erissä, joko kaikki erilaisia tai vain haluttuja kohteita.

Tilauksia toivomme
puhelimella tai kirjeellä:

Meeri Häkkinen
p.(09) 8011381,
Katajatie 8,
02360 Espoo.

Soini Hartikainen
p.(03) 6751482,
Jähkyentie 66,
14700 Hauho.

Tilauskuponki SUVANNON SEUDULLE

Tilaan pitäjälehti Suvannon Seudun! Loppuvuoden numerot 5-8, 10 euroa.

Nimi:

Osoite:

Lahjatilauksen saaja:

Palautetaan osoitteella: Suvannon Seutu, Rautasemantie 375, 37550 Lempäälä.
Tai tilaa sähköpostitse: marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

SAKKOLA-SÄÄTIÖ

Hannu Turkkinen,
hallituksen puheenjohtaja,
Turkkisentie 12, 37550 Lempäälä,
puhelin 040-5814398 tai 03-3752525
hannu.turkkinen@kotiportti.fi

Aaro Viskari, varapuheenjohtaja
Helsingintie 32, 37560 Lempäälä,
p. 03-3676 190, 0400-836656

Matti Naskali, sihteeri,
Rautaranta 8, 28400 Ulvila,
p. 02-538 0855, 0500-721902
matti.naskali@mknpalv.inet.fi

VALTUUSKUNTA

Hannu J. Paukku, puheenjohtaja,
Harjatie 5, 32210 Loimaa
p. 02- 762 8152, 0500-741296
hannu.paukku@punkalaidun.fi

Esko Kallonen, varapuheenjohtaja
Kukkolantie 4, 37560 Lempäälä
p. 03- 3676603, 040-5540747

SAKKOLA-SEURA

Leena Rantakari, puheenjohtaja
Haapaniemenkatu 16 A 142,
p.09-710 846, 040-514 1682
leena.rantakari@elisanet.fi

HOVINKYLÄSEURA

Mirja Antila, puheenjohtaja
Kitarakuja 1, 01390 Vantaa
mirja.antila@kolumbus.fi
p. 040-8493700

**METSÄPIRTTI
SEURA RY**

Kalevi Hyytiä, puheenjohtaja
Norppakuja 6A, 01480 Vantaa
p. 04050 22750
kalevi.hyytia@metsapirtti.net

Kimmo Laulajainen, varapj
Kaarikuja 1 A 3, 00940 Helsinki
p. 09-304 854, 040534 5062

Ilmi Pesonen, sihteeri
Porslahdentie 10 A 13,
00960 Helsinki
p. 09-694 6309, 040730 6166
ilmi.pesonen@welho.com

METSÄPIRTTIKERHOT:**TAMPEREEN****METSÄPIRTTIKERHO**

Helka Korpela
Kalevan puistotie 13 C 58
33500 Tampere
p. 040565 0905
helka.korpela@kolumbus.fi

ETELÄ-POHJANMAA

Esko Lylander
Mustikkatie 1, 66400 Laihia
p. 06-4771300, 050599 7720
Mauno Hämäläinen
Vaasantie 270, 61600 Jalasjärvi
p.06-456 0482, 040527 4960

UUSIKAUPUNKI

Anneli Virtanen
Pappilankuja 15, 23600 Kalanti

TURKU

Aila Martelius-Mäkelä,
puheenjohtaja
Pietarink. 3 B 8, 20320 Turku
Niilo Kiiski, sihteeri
Tennaritie 7, 21200 Raisio
puh. 02-4383167 tai 0503575767

**METSÄPIRTTI-
JÄRJESTÖT TMK**

Ossi Tuokko, puheenjohtaja,
Alaverstaanraitti 6 F 106,
33100 Tampere p. 0407542738

KIRVESMÄKI KERHO RY

Aulis Ukkonen
Tunnelitie 6 A 17
02700 Kauniainen
p. 09-505 1897, 0400 522854

**METSÄPIRTTI
ARKISTO**

Mynämäen kirjasto
Yhteyshenkilöt:
Kari Ahtiainen p. 0445843107
Markku Lemmetti
02-4310956, 050-5119720
marku2@saunalahti.fi

VUOKSELA-SEURA ry

Taisto Virkki, puheenjohtaja
Paununkatu 24, 33700 Tampere
taisto.virkki@luukku.com
p. 03 - 363 1750, 0400-576722

Laila Saario, sihteeri
Rauduskoivunkuja 6, 36600 Pälkäne
taistosaario@netti.fi
p. 03- 534 3240, 040-586 0691

Sukututkimusasiat

Pentti Warvas,
Tervatie 25, 03100 Nummela
pentti.warvas@dnainternet.net
p. 019 - 334 606

Internet-asiat (vuoksela-seura.fi)

Timo Broman, Kurkelantie 619
25460 Toija
timo.broman@kisko.salonseutu.fi
p. 02 - 739 8419, 050 - 3335152

PITÄJÄMME INTERNETISSÄ

www.vuoksela-seura.fi

www.sakkola.fi

www.metsapirtti.net

SUVANNON SEUTU

Sakkolan, Metsäpirtin ja Vuokselan pitäjälehti,

ilmestyy 8 kertaa vuodessa, vuosikerta 20 euroa.